

»Mladi za napredek Maribora 2013«
30. srečanje

KO TOTI ŠTAJERC NA ULICO PRIJE

Raziskovalno področje : SLOVENŠČINA

Raziskovalna naloga

ččđ !kĀ ōšcē ōáówp ō ěĀ cīroĀüčöwpce
T ^} đ !kōüüczöĀjōbōōce ꞑšáóüceꞑ
¥[|akčžōc ꞑczcĀc cĕüóüü

6. 2. 2013

Zahvala mentorju

Zahvala mentorju za potrpežljivost, trud, vso strokovno pomoč, nasvete in prijetno sodelovanje.

Zahvala gre tudi vsem sošolcem, ki so pripomogli k zbiranju primerov vsakdanjih pogovorov in nama tako omogočili širšo analizo zbranih primerov.

Povzetek

Mariborščina je tista, ki poskrbi za smeh, sproščenost in lahko pričara nekaj najbolj zanimivega – drugačnost. Raziskovali sva njene značilnosti v glasoslovju in oblikoslovju, njeno pogostost v medijih in vsakdanjih pogovorih, njen namen ter rabo.

Večinoma se mariborščina v medijih ne uporablja tako pogosto, kot se morda zdi, vsekakor pa je prisotna v vsakdanjih pogovorih s prijatelji in družino.

Po raziskovanju sva ugotovili, da je raba mariborščine v medijih večinoma pravilna¹, uporablja jo uporablja nekaj komedijantov, igralcev, pevcev in radijskih voditeljev (izjema je oddaja *Reporter Milan oz. Radio City*).

Zanimivo je, da z uporabo mariborščine vsi zgoraj omenjeni dosežejo predvsem komičen učinek pri gledalcih/poslušalcih. Večinoma se v medijih uporablja knjižni pogovorni jezik oz. tudi ljubljansščina, ki deluje bolj »prefinjeno« in vdira v mariborski medijski prostor zaradi prevlade osrednjeslovenskih pogovornih oblik.

V nanizankah in sinhroniziranih risankah uporabljajo mariborščino predvsem liki, ki veljajo za neumne, trapaste in se ob tem tudi norčujejo iz sebe.

Meniva, da sporazumevanju ne more škoditi, če kdaj poskusimo kaj drugačnega, trapastega in sproščenega. Raba mariborščine v javnosti² je lep primer takega bogatenja slovenščine, ki nas ob omenjenem zagotovo tudi nasmeje.

¹ S tem misli, da uporabljajo žive in dejanske oblike mariborskega pogovornega jezika.

² Od tod naslov – »na ulico prij« , ki pomeni javnost; srečevanje z različnimi oblikami sporazumevanja.

Sinopsis

The dialect which is spoken in Maribor (*mariborščina*) is one of the dialects that can reach something that most people are looking for – laughter and difference. We were discovering features of *mariborščina* in morphology and phonology, how important is in media and how often we are using it in casual conversations in our daily basis.

After our research we find out that *mariborščina* is not so often used in media, but it surely is in our daily conversations with family and friends.

Media which uses *mariborščina* at their work usually uses *mariborščina* correctly, but often it is used also with the literary language.

What we also found out is that media who uses *mariborščina* usually reaches more comic effect at the audience, so that is why they are engaging it.

While we were discovering how often *mariborščina* is used in synchronized cartoons we found out that there is only few cartoons that actually use *mariborščina* for their characters. On the other hand in three cartoons we find *mariborščina*, which has been spoken by the characters that are shown as stupid or special and also different from others.

We think that it wouldn't harm if we use a little bit more of *mariborščina*, because it is different and hilarious.

Kazalo vsebine

KAZALO TABEL:	- 7 -
KAZALO FOTOGRAFIJ:	- 8 -
1. Uvod	- 9 -
2. Teoretični del	- 10 -
2.1. Pokrajinski pogovorni jezik	- 10 -
2.1.1 Mariborski pogovorni jezik	- 10 -
2.1.1.1 Glasoslovje	- 10 -
2.1.1.1.1 Naglaševanje	- 11 -
Soglasniki	- 11 -
Nezvočniki	- 12 -
2.1.1.2 Oblikoslovje	- 12 -
Samostalniki	- 12 -
Pridevniki	- 14 -
Glagoli	- 14 -
Prislovi	- 14 -
3. Analiza	- 15 -
3.1 Metode dela	- 15 -
3.2 Gradivo	- 15 -
3.2.1 Mariborščina v radijskih oddajah	- 16 -
3.2.1.1 Reporter Milan – Novi semaforji	- 16 -
3.2.1.2 Reporter Milan – Naporna stranka v delikatesi	- 17 -
3.2.1.3 Reporter Milan – Katja in Dr. Bolfenk	- 18 -
3.2.2.1 Prvi oglas – Štajerski avtodom (Radio City)	- 19 -
3.2.2.2 Drugi oglas - Štajerski avtodom (Radio City)	- 20 -
3.2.2.3 Ugotovitve	- 20 -
3.3.1 Naša mala klinika	- 22 -
3.3.2 TV Dober dan	- 22 -
3.3.3 Trafika	- 23 -
3.3.5 Ugotovitve	- 24 -
3.4 Mariborščina v sinhronizaciji	- 24 -
3.4.1 Mali pišček	- 25 -
3.4.3 Ratatouille	- 27 -
3.4.4 Ugotovitve	- 29 -
3.5 Mariborščina v stand up komedijah	- 29 -

3.6.1	Ugotovitve	- 33 -
3.6	Mariborščina v glasbi	- 33 -
3.6.1	Domen Kumer – Nea mi govori	- 33 -
3.6.2	2. primer: Himna Maribora.....	- 34 -
3.6.1	3. primer: Emkej – Višja srednja	- 35 -
3.6.2	4. primer: Edvin Fliser - Še eno rundo daj točajka	- 36 -
3.6.5	5. primer: Mi2 – Ko bil sn še mali pizdun.....	- 36 -
3.7	Mariborščina v vsakdanjih pogovorih	- 37 -
3.7.1	Posnetek 1: Pogovor sošolcev med malico	- 37 -
3.7.2	Posnetek 2: Pogovor z družinskim članom.....	- 38 -
3.7.3	Pogovor z vrstnikom 1.....	- 38 -
3.7.5	Pogovor z vrstnikom 3.....	- 39 -
3.7.6	Ugotovitve	- 39 -
4.	Zaključek	- 40 -
5.	Viri in literatura	- 42 -
5.1	VIRI FOTOGRAFIJ	- 43 -
6.	PRILOGE.....	-45-

KAZALO TABEL:

TABELA 1: 1. MOŠKA SKLANJATEV	- 13 -
TABELA 2: 1. ŽENSKA SKLANJATEV.....	- 13 -
TABELA 3: 1. SREDNJA SKLANJATEV	- 13 -
TABELA 4: PROSTORSKI, ČASOVNI IN LASTNOSTNI PRISLOVI.....	- 14 -
TABELA 5: : PRIMERI FRAZ V MARIBORŠČINI [REPORTER MILAN – NOVI SEMAFORJI].....	- 16 -
TABELA 6:ANALIZA GLASOSLOVJA [REPORTER MILAN - NOVI SEMAFORJI].....	- 17 -
TABELA 7: FRAZE V MARIBORŠČINI [REPORTER MILAN - NAPORNA STRANKA V DELIKATESI]	- 17 -
TABELA 8: GLASOSLOVNE ZNAČILNOSTI [REPORTER MILAN - NAPORNA STRANKA V DELIKATESI]-	17 -
TABELA 9: FRAZE, KI SE POJAVLJAJO V ODLOMKU	- 18 -
TABELA 10: BESEDIŠČE	- 18 -
TABELA 11: VELJAVNOST HIPOTEZ (UGOTOVITVE)	- 18 -
TABELA 12: OBLIKOSLOVJE [OGLAS ZA ŠTAJERSKI AVTODOM]	- 20 -
TABELA 13: PRIMERI BESEDOSLOVJA [VIR: YOUTUBE.COM: NAŠA MALA KLINIKA - CVETO DEBEVEC IN FRANJA O VAMPIRIH].....	- 21 -
TABELA 14: PRIMERI BESEDOSLOVJA IZ NANIZANKE TV DOBER DAN.[VIR: YOUTUBE.COM: TV DOBER DAN - IZI ZAHTEVA; HTTP://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?v=uHRRUNQCOUC 18.1.2013].....	- 22 -
TABELA 15: : PRIMERI MARIBORSKIH STAVKOV IZ NANIZANKE TRAFIKA [YOUTUBE.COM].....	- 23 -
TABELA 16: PRIMERI IZ NANIZANKE LEPO JE BITI SOSED (YOUTUBE.COM).	- 23 -
TABELA 17: VELJAVNOST HIPOTEZ (UGOTOVITVE)	- 24 -
TABELA 18: PRIMERI IZ RISANKE MALI PIŠČEK [PARTIS.SI].....	- 25 -
TABELA 19: PRIMERI IZ SINHRONIZIRANEGA FILA WALL-E	- 26 -
TABELA 20: PRIMERI IZ FILMA RATATOUILLE	- 27 -
TABELA 21: NEPRAVILNA RABA MARIBORŠČINE V FILMU RATATOUILLE (PARTIS.SI)	- 28 -
TABELA 22: VELJAVNOST HIPOTEZ (UGOTOVITVE).....	- 29 -
TABELA 23: PRIMERI IZ PETRA ALONSO [VIR: YOUTUBE.COM]	- 30 -
TABELA 24: : PRIMERI IZ VARNE HIŠE [VIR: YOUTUBE.COM].....	- 31 -
TABELA 25: PRIMERI IZ ODLOMKA O DRAGI VOZOVNICI NA POHORJE [VIR: YOUTUBE.COM].....	- 31 -
TABELA 26: PRIMERI IZ HIT STAND UP [VIR:YOUTUBE.COM]	- 32 -
TABELA 27: VELJAVNOST HIPOTEZ (UGOTOVITVE)	- 33 -
TABELA 28: PRIMERI IZ SKLADBE NEA MI GOVORI [YOUTUBE.COM].....	- 34 -
TABELA 29: PRIMERI IZ BESEDILA PESMI NEA MI GOVORI	- 34 -
TABELA 30: PRIMERI IZ PESMI HIMNA MARIBORA	- 35 -
TABELA 31: POSEBNOSTI IZ BESEDILA VIŠJA SREDNJA - EMKEJ [WWW.YOUTUBE.COM]	- 35 -
TABELA 32: PRIMERI IZRAZOV V PESMI ŠE ENO RUNDO DAJ TOČAJKA [WWW.YOUTUBE.COM]	- 36 -
TABELA 33: VELJAVNOST HIPOTEZ (UGOTOVITVE).	- 37 -
TABELA 34: PRIMER POGOVORA SOŠOLCEV MED MALICO	- 37 -
TABELA 35: PRIMER POGOVORA Z DRUŽINSKIM ČLANOM	- 38 -
TABELA 36: PRIMER POGOVORA Z VRSTNIKOM 1.....	- 38 -
TABELA 37: PRIMER POGOVORA Z VRSTNIKOM	- 38 -
TABELA 38: PRIMERI IZ POGOVORA Z VRSTNIKOM 3	- 39 -
TABELA 39: VELJAVNOST HIPOTEZ (UGOTOVITVE)	- 39 -

KAZALO FOTOGRAFIJ:

SLIKA 1: MATJAŽ JAVŠNIK [VIR: SHRANI.SI]	- 21 -
SLIKA 2: SESTRA FRANJA [VIR: SHRANI.SI]	- 21 -
SLIKA 3: MALI PIŠČEK [VIR: PARTYMAX.COM]	- 25 -
SLIKA 4: WALL-E [VIR: KOLOSEJ.SI]	- 26 -
SLIKA 5: RATATOUILLE [VIR:FANPOP.COM]	- 27 -
SLIKA 6: TADEJ TOŠ [VIR: TWITTER.COM]	- 29 -
SLIKA 7: MARTINA IPŠA [VIR: SIOL.NET]	- 32 -
SLIKA 8: MI2 [VIR: POSLUSAJ.NET]	- 36 -

KAZALO PRILOG:

Priloga 1 (Reporter Milan: <i>Novi semaforji</i>)	43
Priloga 2 (1. besedilo: <i>Nea mi govori</i>)	44
Priloga 2 (2. besedilo: <i>Himna Maribora</i>)	45
Priloga 2 (3. besedilo: <i>Višja srednja</i>)	46
Priloga 2 (4. besedilo: <i>Še eno rundo daj točajka</i>)	48
Priloga 2 (5. besedilo: <i>Ko bil sn še mali pizdun</i>)	49
Priloga 3 (primeri vsakdanjih pogovorov)	50

1. Uvod

Vsak ima drugačen pogled na svet in na stvari, ki jih ustvarjamo. Tako je tudi z rabo pogovornih oblik slovenščine. Večinoma občudujemo samo tisti dialekt, ki ga govorimo, čeprav veliko o njegovih značilnostih ne vemo. Ne vemo niti, kje se uporablja in kako ga slišijo ostali. Vemo samo to, da je nekaj najlepšega, kar lahko slišiš, in to samo zato, ker ga govorimo in se z njim srečujemo ter izražamo od rojstva.

Meniva, da mariborščina izstopa od ostalih pokrajinskih jezikov zaradi številnih značilnosti in izrazov, ki jih v takšni razsežnosti ne premore noben drug pokrajinsko pogovorni jezik.

Odločili sva se raziskati značilnosti mariborščine v glasoslovju in oblikoslovju, saj je posebnost mariborščine tukaj najizrazitejša. Nato sva preverili, kako je s pogostostjo in značilnostmi njene rabe v risankah, radijskih oddajah, skladbah, stand-up komedijah, televizijskih nanizankah ter v vsakdanjih pogovorih s prijatelji in družino. Pojmu sva se najprej »previdno približali« s teorijo. Povzeli sva njene bistvene značilnosti in posebnosti (glasoslovje in oblikoslovje) in spoznano uporabili pri analizi zbranega gradiva.

Zastavili sva si naslednja raziskovalna vprašanja:

- *Bo gradiva, v katerem se uporablja mariborščina, veliko?*
- *Se mariborščina uporablja največ v vsakdanjih pogovorih?*
- *Ali se v oglasih, filmih in oddajah uporablja zgolj zaradi komičnega učinka?*
- *Se značilnosti mariborščine kažejo bolj v glasoslovju kot v oblikoslovju?*
- *Ali se v nanizankah uporablja pri manjšem številu igralcev, ki igrajo predvsem neumne like?*
- *Ali bo v stand-up komedijah uporabljena zelo pogosto?*
- *Se v popularni glasbi uporablja v vseh zvrsteh?*

2. Teoretični del

2.1. Pokrajinski pogovorni jezik

Socialne zvrsti se delijo na knjižni in neknjižni jezik. V knjižni jezik spadata zborni jezik in knjižno pogovorni jezik, v neknjižni pa zemljepisna narečja in pokrajinski pogovorni jeziki.³

Osredotočili se bova na neknjižni jezik, in sicer na pokrajinski pogovorni jezik, saj je mariborščina ena od njegovih oblik. Pokrajinski pogovorni jezik se najbolj nazorno kaže v rabi izposojenk (iz nemškega jezika, romanskih jezikov), ki v knjižni jezik niso sprejete. Pokrajinsko obarvane prvine se kažejo zlasti v naglaševanju in pri stavčni fonetiki, hkrati pa so vse prvine pokrajinskih pogovornih jezikov žive v sodobni govorici.

Pokrajinski pogovorni jezik se uporablja spontano, v sproti nastajajočih situacijah. Uporablja se med: pogovorom na cesti, na delovnem mestu, v družini ... Večinoma se govori, le redkokdaj piše.

2.1.1 Mariborski pogovorni jezik

Čeprav Toporišič meni, da je središče mariborskega pogovornega jezika Maribor, se Zorko v svoji raziskavi s tem ne strinja. Meni, da je nastal na stičišču štajerske in panonske narečne baze, opazen pa je tudi vpliv vzhodno koroškega narečja v Selnici in Rušah. Pri Melju in Košakih se zahodno slovensko goriško narečje dotika Maribora, v kamniškem predmestju se govori kozjaški govor, severno pohorski govor se pojavlja v Radvanju in Studencih, vzhodno pohorski pa na Pobrežju, Teznu in Razvanju.⁴

2.1.1.1 Glasoslovje⁵

Transkripcija za glasove:

/ e / ozki e, / ε / široki e
/ o / ozki o, / ɔ / široki o
/ ə / polglasnik, / ~ / nazalnost
/ ' / resica za kračino, / : / dvopičje za dolžino
/ w / dvoustnični drsnik, / j / palatalni drsnik ɰ, ʍ, ɥ ...

³ Toporišič, J., *Slovenska slovnica.*, Maribor, 2000.

⁴ Zorko, Z., *Mariborski pogovorni jezik*, *Studia Historia Slovenica*, 2 (1), 127-150.

⁵ Glažar, B., *Besedje v mariborščini*, Maribor, diplomsko delo, 2010.

/ ʔ / glotalni ploziv, / ʁ / grlni (rožanski) r
/ ʃ / pripornik š, / ʒ / pripornik ž
/ χ / velarni pripornik, / ʧ / zlitnik č
/ h / grlni h

2.1.1.1.1 Naglaševanje⁶

Naglas v mariborskem pokrajinskem govoru ni stalni, je pa jakostni – naglašeni samoglasniki so izgovorjeni z večjo močjo kakor nenaglašeni. Razlika med dolgimi in kratkimi naglašeni samoglasniki se je izgubila, uporabljajo se le še dolžine ter kratki nenaglašeni samoglasniki. Posebnost mariborščine je, da se v daljših besedah uporabljata dva naglasa, npr. beseda *Ma:ribo:r*. Govorci mariborščine posplošujejo naglase na vse oblike, tako se v različnih sklonih naglas ne spreminja. Velikokrat pa naglašujejo tudi prvi zlog.

Samoglasniki

Pri kratkih nenaglašeni samoglasnikih ni večjih sprememb. U- pred nezvenečim nezvočnikom se izgovarja kot ʁ, npr. *ʁsr'a:na*. Samoglasniški r se izgovarja vedno s polglasnikom, npr. *'dø:rva*. Pomembna glasoslovna značilnost mariborščine je tudi izguba samoglasnika (samoglasniški upad). Poznamo samoglasniške upade v izglasju (*'ka:k*, *'mo:rš*, *'ta:k*), nedoločniku (*'me:t*) in deležniku na –l (*no:sla*, *gle:dla*).

Soglasniki

Fonem / l /

V knjižnem jeziku se uporabljata dve različici izgovorjave zvočnika (fonema) / l /:

- navadni (srednjeevropski), npr. *gledam*, *delam*,
- mehčani (palatalizirani), npr. *polj*, *poljski*, *bolj*, *dovolj*.⁷

Mariborščina palataliziranega l-ja ne uporablja pogosto. Po večini se je palatalizirani l razvil v srednjega, npr. *'lu:di*, *'bo:l*, *pl'u:ča*.

Fonem / r /

V mariborskem pokrajinskem jeziku se pojavljata dve skupini –čre in –žre. Tako Mariborčani namesto *č'e:šnja* izgovorijo *č're:šna*, namesto *ž'e:bəl* pa *ž're:bəl*.

Prav tako fonem / r / izgublja palatalni element zlasti v rodilniku, npr. *me:žnara*.

⁶ Glažar, B., *Besedje v mariborščini*, Maribor, diplomsko delo, 2010

⁷ Toporišič, J. glej op. 3.

Fonema / m / in /n/

Končni -m v sedanjiku glagola biti (nisem) se obvezno spremeni v n, npr. 'ni:sən, sən. Prav tako se spremeni končni -m pri števnikih, npr. 'o:sən, se:dən. Pri izgovarjanju fonema /n/ se pojavlja več posebnosti.

- izgubi se nazalni del: s'vi:ja, kos'ta:ja,
- n otrdi: 'ni:va, 'su:kna,
- sestavini se zamenjata: 'ko:jn.

Fonema / v / in / j /

Fonem /v/ se pred nezvenečimi soglasniki, na koncu besede in v pred sklopom –rv izgovarja kot [f], npr. o:bərf. Kot [v] se izgovarja pred in med samoglasniki ter pred zvenečimi soglasniki, npr. ši:vi, vdo:va.

Nezvočniki⁸

Zaradi lege Maribora, ki je blizu Avstriji, se v mariborščini pojavlja nezvočnik *p*, ki je nastal iz nemškega *b*, npr. 'pu:bɛc, 'pu:ta. Mariborščina pozna tudi veliko prevzetih besed, kjer se največkrat pojavlja *f*, npr. fa'mi:lija, fi'ja:kar ... Fonem *s* se pa velikokrat spremeni v *c* (posebej pri številih), npr. de've:cto.

Zveneči zvočniki so v mariborščini podvrženi izgubi zvonečnosti, tako se pred nezvenečimi soglasniki spremenijo v svojo nezvenečo različico, npr. 'ja:s, 'ni:ski, g'do...

Mariborčani so si z izpuščanjem določenih črk olajšali izgovor – tako v soglasniškem sklopu zelo velikokrat *t* onemi, npr. 'u:sncɛ. Sklopa *šč* in *sk* pa se prav tako spremenita, npr. k'le:šɛ, 'iše:jo, 'škɛ:dən.

2.1.1.2 Oblikoslovje⁹

Samostalniki

V ednini so ohranjeni vsi trije spoli, vendar nekateri samostalniki srednjega spola prehajajo v ženski ali moški spol, npr. 'u:ha, č're:va.

⁸ Glažar, B., *Besedje v mariborščini*, Maribor, diplomsko delo, 2010

⁹ Glažar, B., *Besedje v mariborščini*, Maribor, diplomsko delo, 2010

Sklanjatev

Moški spol

	Sklanjatev	v mariborščini		Sklanjatev v	knjižnem	jeziku
	Ednina	Dvojina	Množina	Ednina	Dvojina	Množina
Imenovalnik	-0	-a	-a	-0	-a	-i
Rodilnik	-a	-of	-of	-a	-ov	-ov
Dajalnik	-u	-oma	-om	-u	-oma	-om
Tožilnik	-a / -0	-a	-e	-0	-a	-e
Mestnik	-u / -i	-ih	-ih	-u	-ih	-ih
Orodnik	-om	-oma	-i / -ami	-om	-oma	-i

Tabela 1: 1. moška sklanjatev

Osenčeni deli prikazujejo razlike, ki se pojavljajo med knjižno in mariborsko sklanjativjo. Vidimo, da se v mariborščini napačno uporabljata tožilnik in mestnik ednine, rodilnik dvojine ter imenovalnik, rodilnik in orodnik množine.

Ženski spol

	Sklanjatev	v mariborščini		Sklanjatev	v knjižnem	jeziku
	Ednina	Dvojina	Množina	Ednina	Dvojina	Množina
Imenovalnik	-a	-i	-e	-a	-i	-e
Rodilnik	-e	-0	-0	-e	-0	-0
Dajalnik	-i	-ama	-am	-i	-ama	-am
Tožilnik	-o	-i	-e	-o	-i	-e
Mestnik	-i	-ah	-ah	-i	-ah	-ah
Orodnik	-o	-ama	-ami	-o	-ama	-ami

Tabela 2: 1. ženska sklanjatev

Ženski samostalniki se sklanjajo pravilno.

Srednji spol

	Sklanjatev	v mariborščini		Sklanjatev	v knjižnem	jeziku
	Ednina	Dvojina	Množina	Ednina	Dvojina	Množina
Imenovalnik	-o	-i	-e	-o	-i	-a
Rodilnik	-a	-0	-0	-a	-0	-0
Dajalnik	-u	-ama	-am	-u	-oma	-om
Tožilnik	-o	-i	-a	-o	-i	-a
Mestnik	-u	-ah	-ah	-u	-ih	-ih
Orodnik	-om	-ama	-ami	-om	-oma	-i

Tabela 3: 1. srednja sklanjatev

Napačno se sklanjajo dajalnik, mestnik in orodnik dvojine ter imenovalnik, dajalnik, mestnik ter orodnik množine.

Zaimki

Skladnja zaimkov ne odstopa od knjižne norme, posebni obliki se pojavljata v imenovalniku dvojine ('mi:jad'va, 'vi:jad'va). V rodilniku se prav tako pojavita dve posebni obliki 'o:nega in 'o:ne. V mariborščini se povratni svojilni zaimek *svoj* ne uporablja. Kazalni zaimek 'to:ti je podvojen in zelo značilen za štajerska narečja. Za 3. osebo ednine se uporablja kazalni zaimek 'o:vi, 'o:vi.

Pridevniki

V mariborščini se pridevniki stopnjujejo opisno in obrazilno. Opisno se stopnjujejo z besedo bolj, npr. 'be:la, 'bo:l 'be:la, 'na:j'bo:l 'be:la. Obrazilno se stopnjujejo: 'vi:sok, 'vi:ši, 'na:j'vi:ši.

Glagoli

Nedoločniki so večinoma kratki, npr. 'de:lat, 'gle:dat. Spregatev se od knjižne razlikuje le v prvi ('ve:ma, 'de:lama), drugi in tretji osebi dvojine ('ve:ta, 'je:ta). Govor pozna glagola *morati* in *moči*, vendar ju govorce uporabljajo napačno.

Prislovi

V mariborščini je uporaba prislova nepogrešljiva. Mariborščina pozna prostorske, časovne in lastnostne prislove.

Prostorski prislovi	Časovni prislovi	Lastnostni prislovi
'be:k	'da:nɛs	'bo:ga
'do:li	'te:/ 'tɛ	'hi:tɛr
'go:ri		'ka:k
'no:tri		'ta:k
'vɛ:ni		

Tabela 4: Prostorski, časovni in lastnostni prislovi

3. Analiza

3.1 Metode dela

Pri izbiri metod dela sva izhajali iz raziskovalnih vprašanj, ki sva jih zastavili v uvodu. Če sva želeli preveriti najina vprašanja, sva morali zbrati, razvrstiti in analizirati primerno gradivo. Delo z gradivom je bila temeljna metoda. Zbiranje gradiva je zajelo naslednje oblike:

- poslušanje radijskih oglasov na Radiu City,
- izbor in ogled sinhroniziranih risank,
- izbor in ogled televizijskih nanizank,
- izbor in poslušanje pesmi,
- izbor in poslušanje odlomkov stand up komedij,
- izbor in snemanje vsakdanjih pogovor z družinskimi člani,
- iskanje primerov rabe jezika v vsakdanjih pogovorih v spletnih klepetalnicah.

Tej stopnji je sledila obdelava in analiza besedila glede na zastavljena vprašanja.¹⁰

3.2 Gradivo

Gradivo za analizo mariborščine v vsakdanjem življenju sva dobili predvsem na spletu. Gradivo, ki nama je pomagalo pri teoriji, sva si sposodili v knjižnici.

POPIS GRADIVA: Radijske oddaje Reporter Milan, reklame na Radiu City, posnetki nanizanke Naša mala klinika, posnetki nanizanke TV dober dan, posnetki nanizanke Trafika, posnetki nanizanke Lepo je biti sosed, film Mali pišček, film Ratatouille, posnetka stand up komedij Tadeja Toša, posnetek stand up komedije Zmage Batine, posnetek stand up komedije Martine Ipša, pet pesmi¹¹, posnetek pogovora sošolcev, posnetek pogovora z družinskim članom, pogovora z vrstnikom (klepeta na facebook.com).

MERILA IZBORA: tipično, zelo priljubljeno, različni mediji, predvidljivo¹²

¹⁰ Opazovali sva, koliko in na kakšen način so prisotne značilnosti mariborščine, kot sva jih povzeli v teoretičnem delu.

¹¹ Izvajalci: Domen Kumer, Emkej, Mi2, Mariborčani, Edvin Fliser [youtube.com].

¹² Izbrani primeri so zelo vplivni in s pogostostjo uporabe utrjujejo in širijo svoje značilnosti kot tipične in normative.

3.2.1 Mariborščina v radijskih oddajah

Želeli sva raziskati, kako pogosto lahko mariborščino slišimo v radijskih oddajah. Lotili sva se zbiranja podatkov in analize pogostosti uporabe mariborščine v posameznih radijskih oddajah. Pred začetkom raziskovanja sva postavili 5 hipotez.

- 1.** *Mariborščina se največkrat pojavi v oddaji Reporter Milan.*
- 2.** *Ustvarjalci oddaj jo uporabljajo zaradi komičnosti.*
- 3.** *Oddaje niso v celoti v mariborščini, saj se pojavlja tudi pogovorni knjižni jezik.*
- 4.** *Stopnja uporabe mariborščine je odvisna od socialnega statusa govorca, ki jo uporablja.*
- 5.** *Mariborščina se kaže bolj v glasoslovju kot v oblikoslovju.*

Poslušali sva Radio City in ugotovili, da se mariborščina res največkrat pojavlja v oddaji Reporter Milan, ki je na sporedu že od leta 2001.¹³ Izbrali sva si tri *tematsko različne* odlomke in jih analizirali.

3.2.1.1 Reporter Milan – Novi semaforji

V tem delu je primerov mariborskega besedišča zelo malo, saj so uporabljene besede sicer doma v mariborščini, vendar v tem primeru govorimo o besedah, ki so poznane vsem. Z analizo sva ugotovili, da je v tem primeru najbolj opazen *samoglasniški upad*.

Primeri v mariborščini	Primer v knjižni slovenščini
<i>To je fse gotovo. [to: jε : mεε: go:tovo]</i>	To je vse končano.
<i>Vi lahko zaj nas tu. [vi: la:hko za:j nas: tu]</i>	Vi lahko zdaj nas tukaj.
<i>Dnara niamo. [dna:ra nia:mo]</i>	Denarja nimamo.
<i>Točno tak! [to:čno ta:k]</i>	Točno tako!
<i>Sn že celi tedn. [sən : žε : cε:li tε:dən]</i>	Sem že cel teden.
<i>Se tak rajite toti dnar.[sε: tak: rajite: to:ti dnar]</i>	Saj tako potrebujete ta denar.
<i>Kak te nea morte? [kak: tε: nea: mo:rte?]</i>	Kako to, da ne morete?

Tabela 5: : Primeri fraz v mariborščini [Reporter Milan – Novi semaforji]

¹³ Radio City (elektronski vir), dostopno na URL naslovu: <http://www.radiocity.si/to-smo-mi.php#> (18.1.2013).

Spodnja tabela prikazuje še glasoslovne značilnosti posnetka.

Primeri v mariborščini	Primeri v knjižni slovenščini	Vrsta glasoslovne značilnosti
<i>Osndvajst</i> [osə:ndva:jst]	Osemindvajset	Samoglasniški upad.
<i>Fse</i> [mse]	Vse	U pred nezvenečim nezvočnikom se izgovarja kot <i>m</i> .
<i>Pripravljen</i> [pri:pra:vlɛn]	Pripravljen	Sprememba <i>lj</i> v <i>l</i> .
<i>Otplačevat</i> [otpla:čevət]	Odplačevati	Samoglasniški upad in uporaba <i>t</i> namesto <i>d</i> .
<i>Vredi</i> [vre:di]	V redu	Zamenjava končnic.

Tabela 6: Analiza glasoslovja [Reporter Milan - Novi semaforji]

3.2.1.2 Reporter Milan – Naporna stranka v delikatesi

V tem primeru se pojavlja več mariborskega besedišča, kot je: *'žno:der* - smrkelj, *žla:jm* – posebna vrsta ribe, *ku:lɛn* – posebna vrsta dimljenega mesa, *bek* (krajevni prislov). Govorec na posnetku podaljšuje kazalni zaimek *ta* v kazalni zaimek *'to:ti*.

Druge posebnosti so prikazane v spodnji tabeli.

Primer v mariborščini	Primer v knjižni slovenščini
<i>Idi bek.</i> [i:di bek']	Pojdi stran.
<i>Da se mi fse skup zlima.</i> [da: se: mi: mse : sku:p zli:ma]	Da se mi vse skupaj zlepi.
<i>Ka si nor ti?</i> ['ka: si: no:r ti:]	Ali si nor?
<i>Čujte.</i> [ču:jte]	Poslušajte.
<i>Ka zaj tu?</i> ['ka: za:j tu:]	Kaj se dogaja?

Tabela 7: Fraze v mariborščini [Reporter Milan - Naporna stranka v delikatesi]

Primer v mariborščini	Primer v knjižni slovenščini	Vrsta glasoslovne značilnosti
<i>Nekak</i> ['ne:kak]	Nekako	Samoglasniški upad
<i>Keri</i> [ke:ri]	Kateri	Samoglasniški upad
<i>Hočm</i> [ho:čəm]	Hočem	Samoglasniški upad
<i>Kitajc</i> [kita:jc]	Kitajec	Samoglasniški upad
<i>Sn</i> [sən]	Sem	Sprememba končnega fonema
<i>tota</i> ['to:ti]	Ta	Podaljšanje kazalnega zaimka.

Tabela 8: Glasoslovne značilnosti [Reporter Milan - Naporna stranka v delikatesi]

3.2.1.3 Reporter Milan – Katja in Dr. Bolfenk

Posnetek je namenjen predvsem mladim poslušalcem, saj se v njem pojavlja lik škrata Bolfenka, ki je precej prostaški in vulgaren.¹⁴ V odlomku se pojavi zelo izrazita mariborščina, ki jo zvesto spremlja knjižni pogovorni jezik reporterja Milana.

V tem odlomku je primerov mariborskega besedišča največ, razvrščeni so v tabelo.

Fraza v mariborščini	Fraza v knjižni slovenščini
<i>Tiča vun!</i> [ti:ča vu:n] (vulgarno)	Dajte penis iz hlač!
<i>Drži lape!</i> [dɑ:rži la:pɛ] (zmerljivka, slabšalno)	Zapri gofljo!

Tabela 9: Fraze, ki se pojavljajo v odlomku

Besede v mariborščini	Besede v knjižni slovenščini
<i>Pezdiček</i> [pezdičɛ:k]	zahteven človek
<i>Bucibuci</i> [bucibu:ci]	otročka beseda, brez posebnega pomena
<i>Cigicagi</i> [cigica:gi]	otročka beseda, brez posebnega pomena
<i>lape</i> [la:pɛ] (slabšalno)	usta

Tabela 10: Besedišče

Kot je za Mariborčane značilno, se v odlomku pojavlja posplošitev naglasa, npr. *pɛ:s*, *pɛ:sa*.

3.2.1.4 Ugotovitve

HIPOTEZA	VELJAVNOST HIPOTEZE
Mariborščina se največkrat pojavi v oddaji Reporter Milan.	Hipotezo lahko potrdiva.
Ustvarjalci oddaj jo uporabljajo zaradi komičnosti.	To hipotezo lahko potrdiva s čustvenim odzivom. ¹⁵
Oddaje niso v celoti v mariborščini	Z analizo sva dokazali, da je tudi ta hipoteza resnična.
Stopnja mariborščine je odvisna od socialnega statusa osebe, ki jo uporablja	Drži.
Mariborščina se kaže bolj v glasoslovju kot v oblikoslovju.	Tudi ta hipoteza se je izkazala za resnično

Tabela 11: Veljavnost hipotez (ugotovitve)

¹⁴ Ustvarjalci očitno predvidevajo, da je tako slogovno zaznamovano besedišče ciljnemu občinstvu blizu, domače in s tem privlačno.

¹⁵ Večina poslušalcev posluša te oddaje, »ker so smešne«.

Z analizo sva ugotovili, da je obseg mariborščine, ki jo uporablja sogovorec (igrani lik) v pogovoru, odvisen od njegove socialnega statusa. Čim višje je govorec na družbeni lestvici, tem manj značilnosti mariborskega pogovornega jezika uporablja.¹⁶ Čeprav najina pričakovanja niso bila v celoti potrjena, saj mariborščine v radijskih oddajah ni veliko, pa lahko na drugi strani potrdiva, da mariborščina v radijskih oddajah vsekakor poskrbi za nasmešek na obrazu poslušalcev. Za to preprosto ugotovitev ni potrebno anketirati 50 ali več ljudi.

3.2.2 Mariborščina v radijskih oglasih

Že od nekdanj so zvesti spremljevalci radijskih oddaj radijski oglasi. Namesto da se jezimo, zakaj morajo predvajati toliko reklam, se spomnimo na slovenščino in razmislimo, v kateri soc. zvrsti slovenskega jezika so posnete.

V nalogi sva podrobneje raziskali reklame, v katerih se pojavlja mariborščina. Pred začetkom poslušanja lokalnega radia sva postavili naslednje hipoteze:

1. *Mariborščina se bo velikokrat pojavila v oglasih.*
2. *Največ oglasov v mariborščini bo v oddaji Reporter Milan.*
3. *Mariborščina bo zelo izrazita, da bo pritegnila poslušalce.*

Poslušali sva dve radijski postaji: Radio City in Radio Center. Na Centru nisva zasledili oglasov, ki bi bili v mariborščini, saj se na njem v veliki meri srečujemo s knjižnim pogovornim jezikom.

Oglase v mariborščini sva zasledili na Radiu City, pripravila jih je skupina ustvarjalcev Reporterja Milana. Izbrali sva dve reklami Štajerskega avtodoma in ju analizirali.

3.2.2.1 Prvi oglas – Štajerski avtodom (Radio City) [Dostopno na: <http://www.stajerskiavtodom.si/files/sadavgust'10.mp3>, uporabljeno: 29.1.2013].

Naročniki oglasa so se za mariborščino odločili, ker so se hoteli približati poslušalcem in s tem privabiti kupce. V oglasu govorec poslušalca zasuje s cenami, ki so izgovorjene v mariborščini. V oglasu ne najdemo posebnega besedišča, sklanjatev in spreganje sta pravilno uporabljena. Najdemo veliko glasoslovnih značilnosti, kot so samoglasniški upadi: *'mo:rte,*

¹⁶ Opazno na vseh 3 posnetkih.

'da:ns. Slišimo tudi mehčanje soglasnikov, npr. *pe:jeset*. Najbolj pa se mariborščina kaže v uporabi širokega o-ja in posplošitvi naglasa. Ker je oglas zelo kratek, se ne pojavlja veliko značilnosti mariborščine.

3.2.2.2 Drugi oglas - Štajerski avtodom (Radio City)

[Dostopno na: <http://www.stajerski-avtodom.si/files/sadseptember'11.mp3>, uporabljeno 28.1.2013]

Tudi drugi oglas je reklama za Štajerski avtodom. Tokrat so ustvarjalci reklame želeli potrkati na hibo Slovencev – zavist do sosedov, beri: »Moram biti boljši kot moj sosed.« V oglasu se mož in žena pogovarjata, kako bosta imela boljši avto od sosedov. V oglasu ne najdemo posebnega besedišča in fraz, najdemo pa napačno spreganje dvojine in pojav posebnega zaimka (glej tabelo 10). Poleg ščepa oblikoslovnih značilnosti najdemo primere samoglasniškega upada, npr. *'ma:jo*, *'kər*, *mo:rjo*.

Primer v mariborščini	Primer v knjižnem jeziku	Napaka
<i>Mijadva <u>mama</u>. ['mi:jad'va ma:ma]</i>	Midva imava.	Pojav posebne oblike zaimka
<i>Mijadva <u>mama</u>. ['mi:jad'va 'ma:ma]</i>	Midva imava.	Nepravilno spreganje dvojine

Tabela 12: Oblikoslovje [oglas za Štajerski avtodom]

3.2.2.3 Ugotovitve

Pričakovali sva, da bodo reklamni oglasi v mariborščini kar mrgoleli, kar ni bilo res. Res pa je, da se, če se že pojavijo, pojavijo pri ustvarjalcih radijske oddaje Reporter Milan. Mariborščina je v reklamnih oglasih lahko zelo izrazita, vendar tega nisva mogli dobro prikazati, ker so radijski oglasi prekratki, da bi se v njih pojavilo dovolj veliko število primerov. Najverjetneje naročniki in avtorji radijskih oglasov raje uporabijo knjižni (pogovorni) jezik, saj so tako zagotovo prepričani, da bodo oglasi razumljivi. Nagovorili pa bodo tudi širše občinstvo (ne samo Maribor z okolico).

3.3 Pojav mariborščine v televizijskih nanizankah

Slika 1: Matjaž Javšnik [vir: shrani.si]

Mariborščino najdemo tudi v nekaterih slovenskih televizijskih nanizankah. Pri njihovi analizi sva postavili naslednje hipoteze:

1. Mariborščina je uporabljena pri vsaj enem karakterju v televizijski nanizanki.
2. Večinoma jo govorijo neumni karakterji in karakterji, ki so nagnjeni k alkoholu.
3. Učinkuje komično.
4. Pri govorjenju v mariborščini se le občasno pojavijo knjižne besede.

Slika 2: Sestra Franja [vir: shrani.si]

STAVEK, UPORABLJEN V NANIZANKI	KNJIŽNI IZRAZ
<i>Ja, ziher. Ni to tak res, Cvetko. [ja: zi:hɛr ni: to: 'ta:k cve:tkɔ]</i>	Ja, sigurno. Ni to tako resnično, Cvetko.
<i>Dajte tote zgodbice vnukom razlagat. [da:jte 'to:te zgo:dbice vnu:kom razla:gat]</i>	Dajte te zgodbice vnukom razlagati.
<i>Ka maš to okoli lampa? ['ka: 'ma:š to: oko:li la:mpa]</i>	Kaj imaš to okrog trebuha?

Tabela 13: Primeri besedoslovja [vir: youtube.com: Naša mala klinika - Cveto Debevec in Franja o vampirjih]

Mariborščino sva našli in tudi preučili v slovenskih nanizankah Naša mala klinika, TV dober dan, Trafika ter Lepo je biti sosed. V nanizanki Naša mala klinika mariborsko govori sestra Franja, igra jo mariborska igralka Alenka Tetičkovič. V nanizanki TV dober dan mariborsko govori mladi punker Izidor (Izi), v Trafiki pa glavna oseba – prodajalec Beno. Obe osebi igra Mariborčan (Rušan) Matjaž Javšnik. V nanizanki Lepo je biti sosed mariborsko govori Benjamin Sagadin (Beno), ki ga igra Prekmurec Gorazd Žilavec.

3.3.1 Naša mala klinika

Sestra Franja je prijazna ženska, ki skrbi za svojega (večinoma edinega) pacienta gospoda Debevca. Prikazana je zelo materinsko, privlačno in tudi neumno. Kot medicinska sestra je na nižjem položaju kot večina ostalih oseb, (na primer zdravniki), ki govorijo v ljubljansčini. V spodnji tabeli so napisani trije primeri mariborščine, ki sva jih našli v posnetkih na internetu.¹⁷

3.3.2 TV Dober dan

Izi je mlad snemalec na TV dober dan, ima svoj punk bend in zelo rad pije. Prikazan je kot naivna in neumna oseba, ki si želi izgube deviškosti, punk in predvsem alkohol. Tukaj je mariborščina uporabljena predvsem za komični učinek, ki ga Matjaž Javšnik zmeraj doseže.

POVED, UPORABLJENA V NANIZANKI	KNJIŽNI IZRAZ
<i>Kak držiš kozarc? ['ka:k dəržiš 'koza:rəç]</i>	Kako držiš kozarec?
<i>Če češ vtis naret na deda, te pij ko ded.['če:če:š fti:s nare:t na: de:da te: pi: 'ko: de:d]</i>	Če hočeš narediti vtis na moškega, potem pij kot moški.
<i>Zgrabi flašo, zastopiš, gurgl odpri, kolk se ga ofnat da. [zgra:bi fla:šo zasto:piš gu:rgl o:dpri 'ko:k se: ga: o:fnat da:]</i>	Zgrabi steklenico, razumeš, grlo odpri, kolikor se ga odpreti da.
<i>Ima, da je taka lukna, ko Postojnska jama. [i:ma da: je: 'ta:ka lu:kna 'ko: posto:jnska ja:ma]</i>	Mora biti takšna luknja kot Postojnska jama.
<i>Jaz čem met frekvenco. ['ja:s 'če:m 'me:t frəkve:ncə]</i>	Jaz želim imeti frekvenco.
<i>Bom zaj svojo pank skupino poklico.[bo:m za:j svo:jo pa:nk skupi:no pokli:co]</i>	Bom sedaj svojo punk skupino poklical.
<i>Prva, kero sn kušno.[pə:rva ke:ro sən 'ku:šno]</i>	Prva, katero sem poljubil.
<i>Si nikol nebi mislo.[si: niko:l nē:bi mi:slo]</i>	Si nikoli ne bi mislil.

Tabela 14: Primeri besedoslovja iz nanizanke TV Dober dan.[vir: youtube.com: TV DOBER DAN - Izi zahteva; <http://www.youtube.com/watch?v=uHrRUNQcOUc> 18.1.2013]

¹⁷ Posnetke sva si ogledali na strani youtube.com.

V tem primeru lahko značilnosti mariborščine opazimo v primerih samoglasniškega upada (*kozarc*, pravilno: *kozarec*; *kolk*, pravilno: *koliko*; *nikol*, pravilno: *nikoli*). Najdemo tudi nekaj germaniziranih besed: *flašo*, *gurgl*, *ofnat*.

3.3.3 Trafika

Beno je naivna oseba, ki si ne upa izpolniti tistega, kar si želi. V tabeli je nekaj primerov mariborščine, ki sva jih našli na posnetkih na internetu (www.youtube.com).

POVED, UPORABLJENA V NANIZANKI	KNJIŽNI IZRAZ
<i>Ka mi bote najdli kako delo?</i> ['ka: 'mi: bo:tɛ 'na:jɔli 'ka:ko de:lo]	Mi boste našli kakšno delo?
<i>Babnca frdamana, tolk jajc si požrla, da bi ti že mogle pr uhah vun zijat.</i> [ba:bəncə fərdə:mana to:lk ja:jɛ si: požərla da: bi: ti: žɛ: mo:glɛ pər u:hah vu:n zi:jat]	Ženska neumna, toliko jajc si pojedla, da bi ti že morale pri ušesih ven gledati.
<i>Dans sn htel dat odpoved.</i> [da:ns sən hte:l 'da:t otpo:vɛt]	Danes sem hotel dati odpoved.
<i>Si štango primo?</i> [si: šta:ngo pri:mo]	Si drog prijel?
<i>Viiš, da mam poplavo, morn to spucat.</i> [vi:jiš 'da: 'ma:m popla:vɔ mo:rən to: spu:cat]	Vidiš, da imam poplavo, moram to počistiti.
<i>Ne morn vrjet, da si to res narejo.</i> [nɛ: mo:rən vərjet da: si:to: re:s nare:jɔ]	Ne morem verjeti, da si to res naredil.
<i>Zrihtala mi bo.</i> [zri:htala 'mi: 'bo:]	Priskrbela mi bo.

Tabela 15: Primeri mariborskih stavkov iz nanizanke Trafika [[youtube.com](http://www.youtube.com)]

3.3.4 Lepo je biti sosed

Mariborščino uporablja Benjamin Sagadin (Beno), moški, ki je opazno podrejen svoji ženi in zelo rad pije. Na spletni strani dnevnik.si, sva našli tudi zgovoren opis: »Beno - ki je skoraj v vsaki epizodi vsaj en del večera oblečen samo v spodnjo majico - je nacionalist in seksist, pije pivo patriot, ne mara Hrvatov in Romov, govori pa v štajerskem dialektu.«¹⁸ V tej nanizanki sva zaradi pomanjkanja videoposnetkov na internetu, našli samo dva dobra primera mariborskega jezika, ki sta zapisana v spodnji tabeli.

POVED, UPORABLJENA V NANIZANKI	KNJIŽNI IZRAZ
<i>Me je kolega poklico, pa sn mogo it ene stvari zrihtat.</i> ['mɛ: jɛ: kole:ga pokli:cɔ pa: sən mo:go ɛnɛ stvari: zri:htat]	Me je kolega poklical, pa sem moral oditi ene stvari urediti.
<i>Kaki evro kdaj pade, al pa kaka gajba patriota.</i> ['ka:ki e:urɔ 'gda:j pa:dɛ 'al pa: 'ka:ka ga:jba patrijo:ta]	Kakšen evro kdaj pade ali pa kakšen zaboj patriota.

Tabela 16: Primeri iz nanizanke Lepo je biti sosed [[youtube.com](http://www.youtube.com)].

¹⁸ Beno [vir: http://www.dnevnik.si/objektiv/vec_vsebin/1042485307, 18.1.2013]

3.3.5 Ugotovitve

Pri iskanju nanizank, kjer je uporabljena mariborščina, sva ugotovili, da poznamo veliko več televizijskih nanizank, kjer mariborščina ni uporabljena (na primer Pod eno streho, Tvoji, moji najini ...) Z analizo nanizank sva ugotavljali še veljavnost najinih hipotez.

HIPOTEZA	VELJAVNOST HIPOTEZE
Mariborščina je večinoma uporabljena pri vsaj enem karakterju v televizijski nanizanki.	To hipotezo sva zavrgli (veliko več je nanizank brez prisotnosti mariborščine).
Večinoma jo govorijo neumni karakterji in karakterji, ki so nagnjeni k alkoholu.	Ta hipoteza se je po raziskovanju izkazala za resnično.
Učinkuje komično.	Vsekakor lahko to hipotezo potrdiva.
Pri govorjenju v mariborščini se le občasno pojavijo knjižne besede.	Tudi to hipotezo sva potrdili (»če govorimo v mariborščini, pa dajmo v celoti«).

Tabela 17: Veljavnost hipotez (ugotovitve)

3.4 Mariborščina v sinhronizaciji

Pri raziskovanju mariborščine v sinhronizaciji sva postavili naslednje hipoteze:

1. *Mariborščina je uporabljena v precej sinhroniziranih filmih.*
2. *Večinoma jo govorijo neumni karakterji.*
3. *Učinkuje komično.*
4. *V sinhroniziranih filmih ni uporabljena čista mariborščina, temveč karakterji uporabljajo tudi knjižni jezik.*

Opazno mariborščino sva zaznali samo v risankah Mali pišček in Ratatouille.¹⁹

¹⁹ Zanimale so naju priljubljene in novejšje risanke.

3.4.1 Mali pišček

Slika 3: Mali pišček [vir: partymax.com]

POVED, UPORABLJENA V RISANKI	KNJIŽNI IZRAZ
<i>Rešite si živleja. [re:šite si: živle:ja]</i>	Rešite si življenja.
<i>Dost je! Dans je nov dejn. [do:st je da:ns je: no:u dejn]</i>	Dovolj je! Danes je nov dan.
<i>Jaz bi rad naredo nekaj, da bi bil moj stari ponosn na mene. [ja:s bi: ra:t nare:do ne:kaj da: bi: bi:u mo:j sta:ri pono:sn na: mɛ:ne]</i>	Jaz bi rad naredil nekaj, da bi bil moj oče ponosen na mene.
<i>Zaj pa dost! [za:j pa: do:st]</i>	Sedaj pa dovolj!
<i>Samo eno šanso nucam. [sa:mo ɛ:no ša:nso nu:cam]</i>	Samo eno priložnost potrebujem.
<i>Skotalo sn se s posle. [skota:lɔ sən sɛ: s po:sle]</i>	Skotalil sem se s postelje.
<i>To mi je že enkrat padlo na pisker. [to: mi: je: že: ɛ:nkrat pa:dlo na: pi:sker]</i>	To mi je že enkrat padlo na glavo.
<i>Se vsi vete, da mam švohne roke. [sɛ: fsi: ve:tɛ 'da: 'ma:m švo:hne roke]</i>	Saj vse veste, da imam šibke roke.

Tabela 18: Primeri iz risanke Mali pišček [partis.si]

Mali pišček je predvsem zmeden, občasno neumen karakter in je eden izmed tistih likov, ki mu spodletijo vse stvari, ki se jih loti. Mali pišček učinkuje zelo komično, k temu pa ob njegovem vedenju pripomore tudi mariborščina. V sinhronizirani verziji skozi kljun pogumnega Malega piščka govori in tudi zapoje izvrsten igralec in komik Matjaž Javšnik. Lahko bi rekli, da ima Matjaž štajersščino že v genih, tako da je piščka uglasil s srcem in ravno pravnjno mero domačega naglasa. V spodnji tabeli so napisani primeri mariborščine, ki sva jih zasledili.

3.4.2 Wall-E

Slika 4: Wall-e [vir: kolosej.si]

V tej risanki mariborščino kot nekakšen simbol drugačnosti uporablja Marija. Glas je prikupni Mariji posodila Alenka Tetičkovič.

Poved, uporabljena v filmu	Knjižni izraz
<i>Randi? Pa nea mi govori o randijih</i> [<i>'Randi? Pa: nea: mi: go:vo:ri o ra:ndi:jih</i>]	Zmenek? Ne govori mi o zmenkih.
<i>Pa kaj je zaj</i> [<i>'Pa: kaj: je: zaj</i>]	Kaj je zdaj?
<i>Jezus kolko zvezd</i> [<i>Je:zus ko:lko zvezd</i>]	Jezus, koliko zvezd
<i>Hej čuj čuj, ti kaj si že</i> [<i>hej: čuj: čuj: ti: kaj: si: že</i>]	Hej, kdo si že ti!
<i>Serbus wall – e</i> [<i>Sɛ:rbus wall-e</i>]	Zdravo, Wall-E!
<i>Zaj se pa pripravi, deca prihajajo</i> [<i>Zaj: se: pa: pri:pravi, de:ca prihaja:jo</i>]	Zdaj pa se pripravi, otroci prihajajo
<i>Prišli smo domu</i> [<i>Pri:šli smo: do:mu</i>]	Prispeli smo domov.
<i>fsak moj holografski zmenek do zaj je biu prava polomija</i> [<i>ʌsak : moj: hologra: ʌski zme:nɛk do: zaj: je: biu: prava: polomi:ja</i>]	Vsak moj holografski zmenek do zdaj je bil prava polomija.

Tabela 19: Primeri iz sinhroniziranega fila Wall-e.

3.4.3 Ratatouille

Podgane, ki v risanki Ratatouille govorijo mariborsko, so poimenovane tudi »golazen«, ki krade hrano, živi v umazanem prostoru in se hrani z odpadki. Prav tako so neumne, živijo po »črednem nagonu« v skupnosti in ne marajo sprememb. Od njih se razlikuje glavni karakter, ki govori v ljubljansčini. V tabeli so zapisani mariborski izrazi, ki sva jih zasledili v risanki.

PIXAR ANIMATION STUDIOS Ratatouille | Personality Pose | Pixar Creative Services
generated from element: final_char
ves_remy1111.per8.1111.tif - 2006:11:02 18:09:34 - (5200 x 8592)

POVED, UPORABLJENA V RISANKI	KNJIŽNI IZRAZ
<i>Ka te narobe čuj? ['ka: te: nro:be ču:j]</i>	Kaj je narobe?
<i>Mi nea krademo. ['mi: nε:a kra:demo]</i>	Mi ne krademo.
<i>Idi bek. [i:di 'bek]</i>	Pojdi stran.
<i>Celi cajt. [ce:li ca:jt]</i>	Ves čas.
<i>Kak češ. ['ka:k če:š]</i>	Kakor želiš.
<i>Tako je živleje in nea gre nič drugače. [ta:kɔ je: žiulε:je i:n nε:a gre: ni:č druga:če]</i>	Takšno je življenje in ne gre nič drugače.

Tabela 20: Primeri iz filma Ratatouille

Slika 5: Ratatouille [vir:fanpop.com]

V tej risanki sva zaznali zelo slabo uporabo mariborščine, sploh pri podgani Djangu, kjer je glas posodil Ljubljčan Iztok Valič. Za to sta možna dva vzroka:

- Igralec, ki je posodil glas, mariborščine ne pozna najbolje.
- S pretirano, nerealno mariborščino so želeli ustvarjalci risanke prikazati neumni značaj in nizek položaj podgan.²⁰

²⁰ Sklep je lahko žaljiv za Mariborčane: kdor govori mariborščino, je očitno neumen, omejen, neprivačen!

POVED, UPORABLJENA V RISANKI	KNJIŽNI IZRAZ	MARIBORŠČINA
<i>Le ki sta tota dva?</i> [lɛ: 'ki: sta: 'to:ta 'dva:]	Le kje sta ta dva?	Ki sta tota dva?
<i>Zanašo sn se samo nate.</i> [zana:šo sən sɛ: sa:mo na:tɛ]	Zanašal sem se samo nate.	Zanašo sn se samo na tebe.
<i>Nisi nič jedo al si bil pa preveč zbirčen.</i> [ni:si ni:č je:do 'al si: bi:u pa: prɛ:vɛč zbi:rčɛn]	Nisi nič jedel ali si pa bil preveč izbirčen.	Nisi nič jedo al si bil pa preveč zbirčen.
<i>Biti sam v totem vlkem sveti.</i> [bi:ti sa:m f to:tɛm vɔ:lɛm svɛ:ti]	Biti sam na tem velikem svetu.	Bit sam v totem vlkem sveti.
<i>Nea boš več z nami.</i> [nɛ:a bo:š vɛ:č z na:mi]	Ne boš več z nami.	Neoš več z nami.
<i>Podgana si, nea ptič.</i> [podga:na si: nɛ:a pti:č]	Podgana si, ne ptič.	Podgana si, ne ptič.
<i>Živleje je hudimano mrzu.</i> [žiulɛ:je je: hudi:mano mɔrzu]	Življenje je zelo mrzlo.	Živleje je hudimano mrzlo.

Tabela 21: Nepravilna raba mariborščine v filmu Ratatouille (partis.si)

V prvem primeru je napačna raba samo v besedi »le«. V mariborščini se namreč ta beseda ne bi uporabila v takšnem kontekstu. Pri drugem primeru je beseda »nate« knjižna in ni uporabljena v mariborščini. To besedo bi zamenjala besedna zveza »na tebe«. Pri mariborščini se velikokrat izpustijo nekateri samoglasniki. Tako se bi zgodilo tudi v naslednjem primeru, kjer bi moral biti *e* pri besedi »zbirčen« neslišen (torej »zbirčn«). V naslednjih dveh primerih zaznamo nepravilno uporabo besede »nea«, ki je mariborska beseda, a se ne uporablja v takšnem kontekstu. Tako bi pri petem primeru to zamenjali z besedo »neoš«, pri šestem pa bi kot pri knjižnem jeziku uporabili besedo »ne«. Pri zadnjem primeru pa se poleg mariborščine uporabi tudi ljubljanska beseda »mrzu«.

Tudi v teh primerih najdemo veliko značilnosti mariborščine. Nemcizmov je manj, kot v prejšnjem primeru (tukaj najdemo besedi *cajt* in *bek*). Velikokrat lahko zaznamo tudi mariborski besedi *nea* in *tota*. Med primeri najdemo tudi samoglasniški upad (*vlkem*, pravilno: *velikem*; al, pravilno: *ali*). Najdemo tudi palatalizirani l (*živleje*, pravilno: *življenje* – sočasno je to tudi primer izgube nazalnega dela fonema /n/: *živleje* - *življenje*).

3.4.4 Ugotovitve

Ugotovili sva, da je prisotnost mariborščine v sinhroniziranih risankah dokaj majhna, saj sva jo med novejšimi risankah opazili samo v treh.

HIPOTEZA	VELJAVNOST HIPOTEZE
Mariborščina je uporabljena v precej sinhroniziranih filmih.	✘ To hipotezo sva zavrgli.
Večinoma jo govorijo neumni karakterji.	✔ Hipotezo sva potrdili.
Učinkuje komično.	✔ Tudi ta hipoteza je potrjena.
Mariborščina se uporablja v kombinaciji s knjižnim jezikom.	✔ Potrdili sva tudi to hipotezo.

Tabela 22: Veljavnost hipotez (ugotovitve)

3.5 Mariborščina v stand up komedijah

Zaradi komičnih učinkov uporabljajo mariborščino tudi nekateri stand up komedijanti (predvsem tisti, ki prihajajo iz Maribora in njegove okolice in tako poznajo tipične mariborske izraze). Postavili sva naslednje hipoteze:

1. *Mariborščina je v stand up komedijah močno prisotna.*
2. *Uporablja se v kombinaciji s knjižnim jezikom, z drugimi narečji in pokrajinsko pogovornimi jeziki.*
3. *Namen mariborščine v stand up komedijah je, da gledalce še bolj zabava.*
4. *Ponekod je mariborščina uporabljena narobe.*

Slika 6: Tadej Toš [vir: twitter.com]

Ogledali sva si odlomke iz stand up komedij Tadeja Toša, Zmaga Batine (Bojan Emeršič) in Martine Ipša, v katerih bolj ali manj prevladuje pristna mariborščina. Odlomek iz Toševe predstave z naslovom *Petra Alonso*, v kateri govori o Petri Majdič, je le ena izmed mnogih predstav, v katerih mariborščina kraljuje. Izstopajo nemške popačenke, kar je značilno za mariborščino (*taužnt, gas, zabremzat, šus*).

Poved, uporabljena v odlomku	Knjižni izraz
<i>Dol odpela. [do:l otpɛ:la]</i>	Dol odpelje.
<i>Taužnt [tau:žənt]</i>	Tisoč.
<i>Niti en se ni vun odpelo [ni:ti ɛ:n sɛ: ni: vu:n otpɛ:lo]</i>	Niti eden se ni odpeljal ven.
<i>Ti je gas zašteko? [ti: jɛ: ga:s zaštɛ:ko]</i>	Ti je plin zaskočil?
<i>Ko je šla domu. [ˈko: jɛ: šla: domu:]</i>	Ko je šla domov.
<i>Nisi mogla zabremzat. [ni:si mo:gla zabre:mzat]</i>	Nisi mogla zavirati.
<i>S punim šusom. [s pu:nim šu:som]</i>	S polno paro.
<i>Ja kaj te jaz vem. [ja: ˈka:j te: ˈja:s ve:m]</i>	Kaj pa vem.
<i>Pa kak? [ˈpa: ˈka:k]</i>	Kako?

Tabela 23: Primeri iz *Petra Alonso* [vir: youtube.com]

Tudi drugi odlomek je del predstave Tadeja Toša (*Varna hiša*), v kateri se Tadej publiko približa s temo o nakupovanju žensk, ki zanj predstavlja pravo nočno moro. Pri tem odlomku je uporabljene še več mariborščine kot v prejšnjem. Opaznih je veliko kletvic, ki pa niso tipične samo za mariborščino. Njihov namen je predvsem, da gledalce pri umestitvi v komedijo zabavajo, včasih pa delujejo tudi kot mašilo pri govorjenju. Velikokrat se pojavi beseda »razumeš«, ki jo Mariborčani pogosto uporabijo na koncu stavka; namen te besede ni, da bi izvedeli, če ga sogovorec res razume, saj predstavlja samo mašilo na koncu stavka, s podobnim pomenom kot »ne« prav tako na koncu stavka.

"Naš način govora v sebi nosi nekaj, kar se v Sloveniji lahko razume kot komično, v drugih konotacijah pa tudi kot še kaj nižjega kot komično. Slovenska medijska in filmska produkcija je, kar zadeva snemanje nadaljevanj, filmov in sinhronizacije, skoncentrirana v Ljubljani. Tam je naša govorica nekaj posebnega. Ker za posebne like iščejo posebno govorico, smo največkrat izbrani prav Štajerci. Čeprav se mi zdi, da ni nujno, da bi bilo tako. Imam občutek, da se o tem preveč pogovarjamo. Da je to prevelika tema za tako majhno državo."

(Tadej Toš o mariborščini, vir: vecer.com, uporabljeno 11.1.2013.)

Poved, uporabljena v odlomku	Knjižni izraz
<i>Ona gre v šoping [o:na gre: 'fšo:pink]</i>	Ona gre nakupovat.
<i>Na ovi cesti [na: o:vi ce:sti]</i>	Na tisti cesti.
<i>Jaz mam familijo ['ja:s 'ma:m 'fami:lijo]</i>	Jaz imam družino.
<i>Derejo se celi cajt [de:rejo se: ce:li ca:jt]</i>	Kričijo cel čas.
<i>Nikoga nea ubogajo [ni:koga nɛ:a 'ubo:gajo]</i>	Nikogar ne ubogajo.
<i>Ova poje [o:va po:jɛ]</i>	Ona poje.
<i>Jaz sn šofer ['ja:s sən šofɛ:r]</i>	Jaz sem šofer.
<i>Not gremo skup [no:t gre:mo sku:p]</i>	Noter gremo skupaj.
<i>Kaj si ti ja nor ['ka: si: ti: ja: no:r]</i>	Kaj si ti nor?
<i>Njej se ftrga [nje:j se fʈrga]</i>	Njej se zmeša.
<i>Edino te. [edi:no te:]</i>	Edino takrat.
<i>In se pelaš [i:n se: pɛ:laš]</i>	In se pelješ.

Tabela 24: : Primeri iz Varne hiše [vir: youtube.com]

V naslednjem odlomku Zmaga Batine (Bojan Emeršič), ki predstavlja tipičnega mariborskega mesarja, je uporabljenih izredno veliko mariborskih besed in besednih zvez, knjižnega jezika skoraj ni opaziti. Nekatero mariborske besede so težje razumljive za tiste, ki jim mariborščina ni blizu (»kasira«, »porčičanara«, »šajba«). Kletvice niso prisotne, izjema je le beseda »porčičanara«, ki pa ni izrazita kletvica, v knjižni jezik bi jo lahko prevedli v besedo »presneto«.

Poved, uporabljena v odlomku	Knjižni izraz
<i>Sn reko [sən re:ko]</i>	Sem rekel.
<i>Ga še nisl premago ['ga: še: ni:sən pre:mago]</i>	Ga še nisem premagal.
<i>Sn šou [sən šo:u]</i>	Sem šel.
<i>Pridem tu spodi [pri:dɛm tu: spo:di]</i>	Pridem tukaj spodaj.
<i>Da bi se pelo ['da: bi: se: pɛ:lo]</i>	Da bi se peljal.
<i>Tam kasira ['ta:m kasi:ra]</i>	Tam zaračunava.
<i>Porčičana [po:rčiča:na]</i>	Presneto.
<i>Kr sn ču da majo ['kər sən ču: 'da: 'ma:jo]</i>	Ker sem slišal, da imajo.
<i>Zaj pa če vas boli al ne [za:j 'pa: če: va:s boli: 'al ne:]</i>	Zdaj pa če vas boli ali ne.
<i>Mam pujseka ['ma:m pu:jseka]</i>	Imam prašiča.
<i>Šah špila [ša:h špi:la]</i>	Igra šah.
<i>40 minut sn rabo do gor [štə:rdeset minu:t sən ra:bo do: go:r]</i>	40 minut sem porabil do vrha.
<i>Zadnič sn hoto [za:dnič sən ho:to]</i>	Zadnjič sem hotel.

Tabela 25: Primeri iz odlomka O dragi vozovnici na Pohorje [vir: youtube.com]

Zadnji odlomek je del predstava še ne tako znane Štajerke Martine Ipša, ki že takoj na začetku predstave pove: »Tega naglasa ne morš ubit ne.«²¹

Predvsem na začetku predstave govori v mariborščini, kasneje pa jo vedno bolj kombinira s knjižno slovenščino, zato ni uporabljenih toliko mariborskih besednih zvez kot v prejšnjih treh odlomkih. Kljub temu, da uporabi veliko knjižnih izrazov, pa je na koncu stavkov

velikokrat uporabljana beseda »ne«, kar predstavi ponovno da mariborski pridih.

Stavek uporabljen v odlomku	Knjižni izraz
<i>Ko totalni kmet</i> ['ko: tota:lɲi kmɛ:t]	Kot totalen kmet
<i>Vozo traktor</i> [vo:zo 'tra:ktor]	Vozil traktor
<i>Fak stara</i> ['fa:k sta:ra]	Presneto
<i>Joške niso dovol</i> [jo:ške ni:so dovo:l]	Prsi niso dovolj
<i>Gužvamo se</i> [gu:žvamo se]	Stiskamo se
<i>Foter mi je najljubšo jed naredo</i> ['fo:tər 'mi: je: na:jlupšo je:t nare:do]	Oče mi je naredil najljubšo jed
<i>Gdo je šou</i> ['gdo: je: šo:u]	Kdo je odšel
<i>Ful jemo ne</i> [fu:l je:mo ne]	Zelo veliko jemo

Tabela 26: Primeri iz Hit Stand up [vir:youtube.com]

Slika 7: Martina Ipša [vir: siol.net]

²¹ Martina Ipša [vir: vir: Martina Ipša - Hit Stand Up - Tržnica Maribor 2011; <http://www.youtube.com/watch?v=Vg2NqK7-UFg&feature=related>, 18.1.2013).

3.6.1 Ugotovitve

Po ogledu in analiziranju odlomkov sva ugotovili, da se mariborščina v stand up komedijah še ne uporablja pogosto. Večinoma jo uporabljajo le komedijanti, ki njene značilnosti dobro poznajo in jo uporabljajo pravilno, tako da stopnjujejo komične učinke.

HIPOTEZA	VELJAVNOST HIPOTEZE
Mariborščina je v stand up komedijah v močno prisotna.	To hipotezo sva zavrgli, saj je mariborščine v stand up komedijah malo.
Uporablja se v kombinaciji s knjižnim jezikom pa tudi z drugimi narečji.	To hipotezo sva delno potrdili.
Namen mariborščine v stand up komedijah je, da gledalce še bolj zabava	Vsekakor sva hipotezo potrdili.
Ponekod je mariborščina uporabljena narobe.	Hipotezo sva zavrgli.

Tabela 27: Veljavnost hipotez (ugotovitve)

3.6 Mariborščina v glasbi

Raziskovali sva tudi vpliv in uporabo mariborščine v popularni glasbi: kje se uporablja, na kakšen način ter v katerih zvrsteh glasbe. Izbrali sva pet primerov, poskušali poiskati različne zvrsti glasbe, primere sva nato analizirali. Pred začetkom analize in iskanja besedil sva postavili hipoteze:

1. *Mariborščina se uporablja predvsem v narodnozabavni glasbi.*
2. *Uporabljena je bila v pesmih, ki so izšle že pred časom.*
3. *V rocku je ne bova našli.*

3.6.1 Domen Kumer – Nea mi govori ²²

Za prvi primer sva izbrali pesem štajerskega izvajalca Domna Kumra.

Že z naslovom pesmi je jasno, da je pesem povezana z mariborščino, saj je uporabljena tipična beseda *nea*.

²² Domen Kumer [vir: youtube.com: Domen Kumer – Nea mi govori; <http://www.youtube.com/watch?v=mPZaX8e-kmw> 18.1.2013].

Nato pa se v pesmi pojavljajo besede, ki so značilne za mariborščino, npr. *šinfaj* - obrekuj, *kelnarca* – natakarica; glagoli: *šau* - šel, *vseka* - udari itd. Ostale posebnosti besedila skladbe sva ponovno zapisali v preglednici:

Mariborščina	Knjižni izraz	Vrsta glasoslovne značilnosti
<i>Šinfaj</i> [šinfaj]	obrekuj	Uporaba popačenega izraza
<i>Kelnarca</i> [kelna:rca]	natakarica	Popačenka
<i>Šau</i> [ša:u]	šel	Zamenjava končnic
<i>Fsekaj</i> [mse:kaj]	udari	Izgovorjava v kot ɱ
<i>Popit</i> [po:pit]	popiti	samoglasniški upad
<i>Kr</i> [kər]	kar	samoglasniški upad
<i>Prijatl</i> [pri:jatəl]	prijatelj	krajšanje besed
<i>Fsi</i> [msi]	vsi	v se izgovori kot ɱ (f)

Tabela 28: Primeri iz skladbe Nea mi govori [youtube.com]

Mariborščina	Knjižna slovenščina
<i>Vseka v glavo.</i> [fse:ka f gla:vo]	Udari v glavo.
<i>Nea mi govori.</i> [nɛ:a 'mi: govo:ri]	Ne govori mi.
<i>Tla pod nogami se majajo.</i> [tla: po:t no:gami se: 'ma:jajo]	Tla pod nogami se tresejo.
<i>Kelnarci se izpovem.</i> [kɛ:lnaɐrci se: ispove:m]	Natararici se izpovem.
<i>Sej bi k moji šau domu.</i> [se:j bi: 'k mo:ji ša:u domu:]	Saj bi k moji odšel domov.
<i>Nea šinfaj</i> [nɛ:a ši:mfaj]	Ne obrekuj.
<i>Ka si nor</i> ['ka: si: no:r]	Ali si nor?

Tabela 29: Primeri iz besedila pesmi Nea mi govori.

3.6.2 2. primer: Himna Maribora²³

V tem primeru je uporaba mariborskih besed še bolj vidna. Izbrali sva pesem, ki velja za himno Maribora, tako da sva že po naslovu sklepali, da bo v besedilu uporabljena mariborščina. V pesmi je uporabljeno mašilo *čuj* – poslušaj, ki je najbolj značilno mašilo za ta del Slovenije, besedam so velikokrat odvzete črke, ki pomena besede ne spremenijo, spremeni se samo izgovorjava npr. *vničli* - uničili, *nardimo* – naredimo, uporablja se tudi beseda *toto* namesto *to*.

²³ Himna Maribor [vir: youtube.com: Mariborčani – Himna Maribora http://www.youtube.com/watch?v=qBU6oJIK948&feature=player_embedded 28.1.2012].

Besede, uporabljene v pesmi	Prevod v knjižno slovenščino
<i>Nam vničli. [na:m vni:čli]</i>	Nam uničili
<i>nardimo kaj [nardi:mo 'ka:j]</i>	Naredimo nekaj
<i>nas od zadi [na:s o:t za:di]</i>	Nas od zadaj
<i>so nas tukli dol [so: na:s tu:kli do:l]</i>	So nas tolkli dol – nas zavirali
<i>zadosti tega [zado:sti te:ga]</i>	Dovolj je tega
<i>naredo nam [nare:do na:m]</i>	Naredil nam
<i>kaj se jutri zgodlo bo ['ka:j sɛ: ju:tri zgo:dlo bo:]</i>	Kaj se bo jutri zgodilo

Tabela 30: Primeri iz pesmi Himna Maribora

3.6.1 3. primer: Emkej – Višja srednja ²⁴

Marko Kocjan nam bolj poznan kot MK, je mariborski reper. V pesmih se loteva situacij iz vsakdanjega življenja, ki so poslušalcem blizu, sleng in mariborščino uporablja tako, da se še bolj približa najstnikom.

ZNAČILNO BESEDIŠČE			
<i>Da te neom focno [da: tɛ: nɛ:om fo:cno]</i>	Da ti ne bom prisolil zaušnice.	<i>Pa se špana [pa: sɛ:špa:na]</i>	Obnaša se vzvišeno
<i>Gužva [gu:žva]</i>	Gneča	<i>Spizdiš [spisd:iš]</i>	Hitro odideš
<i>Pir [pi:r]</i>	Pivo	<i>Na laganini [na: lagani:ni]</i>	Brezskrbno
<i>Nea guši [nɛ:a gu:ši]</i>	Ne teži.	<i>Špricali [šprica:li]</i>	Neopravičeno manjkali
<i>Pol [pol]</i>	Potem	<i>Švinglci [švinglɛ:ci]</i>	Plonk lističi
<i>Kak lapam ['ka:k lapa:m]</i>	Kako govorim.	<i>Trofo [tro:fo]</i>	Ugotovil
<i>Folk [fol:k]</i>	Ljudje, družba	<i>Dužn [dužɛn]</i>	Dolžan
<i>Kreganje [krɛga:njɛ]</i>	Prepiranje	<i>Blef [ble:f]</i>	Na pamet
<i>Pubic [pu:bic]</i>	Fant	<i>Špilam [špi:lam]</i>	Igram
Samoglasniški upad			
<i>Nikol [niko:l]</i>	Nikoli	<i>Razn [ra:zɛn]</i>	Razen
<i>Morn [morɛn]</i>	Morem	<i>Vplest [fple:st]</i>	Vplesti
Izpuščanje črk			
<i>Neom [nɛ:om]</i>	Nebom	<i>Zaj [za:j]</i>	Zdaj
<i>Tui [tui]</i>	Tudi	<i>Sao [sa:o]</i>	Samo
Sleng			
<i>Conclusion [ko:nklužɛn']</i>	Zaključek		
<i>Ružn [ružɛn]</i>	Grd		

Tabela 31: Posebnosti iz besedila Višja srednja - Emkej [www.youtube.com]

²⁴ Višja srednja [vir: youtube.com: Emkej - višja srednja ft. Rockheads <http://www.youtube.com/watch?v=Zs-xx2bbMk0> 28.1.2013].

3.6.2 4. primer: Edvin Fliser - Še eno rundo daj točajka²⁵

Edvin Fliser je slovenski pevec zabavne glasbe, ki se je rodil sicer v Šibeniku, vendar se je preselil v Maribor in od takrat dalje je napisal veliko pesmi v mariborščini. Pesem Še eno rundo daj točajka velja za eno izmed značilnih pesmi na različnih zabavah in gasilskih veselicah; čeprav je stara, jo pozna tudi veliko mladih.

ZNAČILNO BESEDIŠČE	
<i>Točajka [toča:jka]</i>	Natakarica
<i>Vkup [fku:p]</i>	Skupaj
<i>Noben [nobɛ:n]</i>	Nobeden
<i>Cajti [cajti]</i>	Časi
Samoglasniški upad	
<i>Mislit [mislit:t]</i>	Misliti
<i>Mel ['me:u]</i>	Imel
<i>Bli [bl:i]</i>	Bili
Izpuščanje črk	
<i>Prijatli [prɔjatli]</i>	Prijatelji
<i>Nazdravo [nazdra:vo]</i>	Nazdravil
<i>Bol [bol']</i>	Bolj

Tabela 32: Primeri izrazov v pesmi Še eno rundo daj točajka [www.youtube.com]

3.6.5 5. primer: Mi2 – Ko bil sn še mali pizdun²⁶

Primer za analizo sva našli tudi v rock glasbi, tako da je bila najina hipoteza, da v rocku ne bova našli mariborščine, ovržena. Skupina Mi2 je slovenska rock skupina, ki prihaja vsaj delno iz Maribora in v svojih besedilih uporablja mariborščino. V pesmi je veliko besed, ki jih najverjetneje prebivalci drugih delov Slovenije ne bi razumeli, npr. *šajbe*- okna, *žr*- jedel.

Slika 8: Mi2 [vir: poslušaj.net]

²⁵ Še eno rundo daj točajka [vir: youtube.com: Edvin Fliser - Še eno rundo daj točajka <http://www.youtube.com/watch?v=n6kt1IpRi8> 28.1.2013].

²⁶ Ko bil sn še mali pizdun [vir: youtube.com: Mi2 - Ko bil sn še mali pizdun http://www.youtube.com/watch?v=9VgKExMmMtE&fb_source=message 28.1.2012].

3.6.6 Ugotovitve

HIPOTEZA	VELJAVNOST HIPOTEZE
Mariborščina se uporablja predvsem v narodnozabavni glasbi.	To hipotezo sva lahko delno potrdili.
Uporablja se samo v pesmih, ki so izšle že pred časom.	To hipotezo sva zavrgli, saj veliko izvajalcev uporablja mariborščino, delujejo pa v današnjem času.
V rock zvrsti je ne bova našli.	To hipotezo sva ovrgli.

Tabela 33: Veljavnost hipotez (ugotovitve).

3.7 Mariborščina v vsakdanjih pogovorih

Mariborščina se uporablja predvsem v Mariboru in okolici (ter tudi v bližnjih krajih). Raziskali sva, kdaj, koliko in kako se uporablja mariborščina v pogovorih. Postavili sva naslednje hipoteze:

1. *Mariborščina se veliko uporablja v pogovoru z vrstniki in družino.*
2. *Mariborščino uporablja večina ljudi, ki živi v Mariboru in okolici.*
3. *Zraven mariborščine govorimo tudi knjižno.*

Pri preučevanju rabe mariborščine v pogovorih sva si pomagali s posnetki sošolcev med pogovori (ki pa zaradi šolskega hrupa niso bili zelo uporabni), s posnetki pogovorov z družino in s pogovori na facebook klepetu (www.facebook.com). Besedila pogovorov so v prilogi.

3.7.1 Posnetek 1: Pogovor sošolcev med malico

BESEDA, UPORABLJENA V POGOVORU	KNJIŽNI IZRAZ
Date [da:tɛ]	daste
toto (enkico) ['to:to]	to (enkico)
Tud ['tu:t]	tudi
Dobli [do:bli]	dobili
Hotla [ho:tla]	hotela

Tabela 34: Primer pogovora sošolcev med malico

3.7.2 Posnetek 2: Pogovor z družinskim članom

BESEDA, UPORABLJENA V POGOVORU	KNJIŽNI IZRAZ
Zaj [za:j]	zdaj
Čuj [ču:j]	poslušaj (vendar je v tem primeru uporabljen kot mašilo, ki se pojavlja v mariborščini)
Greta [gre:ta]	gresta
Glejat ['gle:jat]	gledati
Dobla [do:bla]	dobila
Sma ['sma:]	sva
Kupo ['ku:po]	kupil
Grema [gre:ma]	greva
toto (predstavo) ['to:to]	to (predstavo)
Mejta ['me:jta]	imejta
Te [te:]	potem

Tabela 35: Primer pogovora z družinskim članom

3.7.3 Pogovor z vrstnikom 1

BESEDA, UPORABLJENA V POGOVORU	KNJIŽNI IZRAZ
Čuj [ču:j]	poslušaj (izraz se spet pojavlja, kot nekakšno mariborsko mašilo)
Mogli [mo:gli]	morali
Kr [kə:r]	kar
Naročli [naro:čli]	naročili
Pol [po:l]	potem
Kaki ['ka:ki]	kakšen
Sao [sa:o]	samo

Tabela 36: Primer pogovora z vrstnikom 1

3.7.4 Pogovor z vrstnikom 2

BESEDA, UPORABLJENA V POGOVORU	PREVOD V KNJIŽNO SLOVENŠČINO
Sao [sa:o]	samo
Nea [nɛ:a]	ne
Sn [sən]	sem
Niam [ni:jam]	nimam
Čuj [ču:j]	poslušaj (kot mariborsko mašilo)
Cajt [ca:jt]	čas
Ka ['ka:]	kaj
Morn [mo:rən]	moram
Bek ['be:k]	stran
Tolko [to:lko]	toliko
Pol [po:l]	potem
Dost [do:st]	dosti, veliko

Tabela 37: Primer pogovora z vrstnikom

3.7.5 Pogovor z vrstnikom 3

BESEDA, UPORABLJENA V POGOVORU	KNJIŽNI IZRAZ
<i>Ful [ful]</i>	Zelo
<i>Pač [pač]</i>	Beseda je knjižna, v tem primeru se uporablja kot mašilo.
<i>Ma ['ma]</i>	Ima
<i>Doro[do:ro]</i>	Dobro
<i>Tuji [tu:i]</i>	Tudi
<i>Vreji [vre:ji]</i>	V redu
<i>Valda [va:lda]</i>	Seveda
<i>Čula [ču:la]</i>	Slišala
<i>Zaj [zaj]</i>	Zdaj
<i>Fuzbaler [fuzba:ler]</i>	Nogometaš
<i>Foter [fo:ter]</i>	Oče
<i>Ovo [o:vo]</i>	Tisto
<i>Net [net]</i>	Internet
<i>Šuhe [šu:he]</i>	Čevlje
<i>Kr [kər]</i>	Kar
<i>Nisn [nisən]</i>	Nisem
<i>Sendaj [se:ndaj]</i>	Pošlji

Tabela 38: primeri iz pogovora z vrstnikom 3

3.7.6 Ugotovitve

S posnetki in s primeri pogovorov na facebook klepetu sva želeli ponazoriti, kako vrstniki in družina večinoma govori v mariborščini. Na pogostost uporabe vpliva tudi izobrazba, položaj v družbi in sama družba (na primer: študent, ki študira slovenščino, bo govoril bolj knjižno, kot pa mariborsko). V pogovorih sva opazili tudi knjižne besede, za katere obstajajo mariborski izrazi, a v teh primerih niso bili uporabljeni.

HIPOTEZA	VELJAVNOST HIPOTEZE
<i>Mariborščina se uporablja v pogovoru z vrstniki in družino.</i>	Hipotezo sva potrdili. ✓
<i>Mariborščino uporablja večina ljudi, ki živi v Mariboru in okolici.</i>	Tudi to hipotezo sva potrdili. ✓
<i>Zraven mariborščine govorimo tudi knjižno.</i>	Hipotezo sva potrdili. ✓

Tabela 39: Veljavnost hipotez (ugotovitve)

4. Zaključek

Čeprav sva bili na začetku prepričani, da pozna mariborščino podrobno, sva ugotovili, da ni tako, saj se prej nisva posvečali primerom konkretne rabe. Še posebej pa ne vprašanju, koliko je prisotna v medijih, igralskih vodah in v širši javnosti, s katero se srečujemo vsak dan.

Ugotovili sva, da je mariborščina v nanizankah, skladbah, stand up komedijah, na radijskih postajah in risankah prisotna **manj, kot sva na začetku pričakovali**. V omenjenih medijih jo uporabljajo predvsem za doseganje komičnih učinkov. Prav tako mariborščino predvsem v risankah in televizijskih nanizankah uporabljajo tisti liki, ki veljajo za neumne, pa tudi taki, ki včasih radi kakšno spijejo, saj ta stereotip radi pripisujejo prav Mariborčanom.

Ugotovili sva tudi, da je mariborščina v medijih podkrepljena večinoma s knjižnim jezikom, druga narečja pa večinoma niso prisotna. Mariborščina se le redko uporablja na radijskih postajah; izjema je le Radio City, ki je znan po mariborskem narečju, reklamah ter predvsem oddaji Reporter Milan.

NAJPOMEMBNEJŠE UGOTOVITVE
Mariborščina se v medijih uporablja z namenom, da izvajalci dosežejo večji komičen učinek.
Na malih zaslonih in v kinematografih mariborščino uporabljajo tisti liki, ki veljajo za neumne, drugačne (socialno manjvredne).
V radijskih oglasih je mariborščine zelo malo (izjema je radijska postaja Radio City).
Mariborščina se močno uporablja v vsakdanjih pogovorih z družino in z vrstniki (tudi v novih medijih).
V veliko primerih je mariborščina uporabljena v povezavi s knjižnim pogovornim jezikom, zaznali pa sva tudi ljubljansčino.
Meniva, da bi večja količina mariborščine v medijih privabljala več občinstva in pripomogla tudi k njihovem vračanju.

Svoja pričakovanja z začetka lahko potrdiva le pri pogostosti mariborščine v vsakdanjih pogovorih, saj je bila mariborščina tukaj uporabljena v velikem obsegu. V pogovorih z vrstniki se mariborščina pojavlja tako v oblikoslovju kot glasoslovju.

Misliva, da prav zaradi velike prisotnosti mariborščine v vsakdanjih pogovorih lahko potrdiva stavek Martine Ipša: »*Tega naglasa nea morš ubit ne.*«²⁷

Kljub temu, da je mariborščina še vedno v majhni količini uporabljena v medijih, ki so namenjeni širši javnosti, meniva, da bila ravno pravšnja mera te hudomušne, neposredne, barvite pokrajinske govorice tista pika na i oz. zmagovalno začinjena čarovnija. Najverjetneje lahko zapelje še tako hladno osebnost in stopi marsikatero srce, nasmeh pa pričara prav tistim, ki ga potrebujejo najbolj. Zakaj torej ne bi poskusili? Mogoče pa bi prav to pomenilo zadetek na loteriji.

²⁷ Martina Ipša [youtube.com: Martina Ipša - Hit Stand Up - Tržnica Maribor 2011, uporabljeno 20.12.2012].

5. Viri in literatura

1. Mi2: *Ko bil sn še mali pizdun* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: http://www.youtube.com/watch?v=9VgKExMmMtE&fb_source=message [uporabljeno 18.1.2013].
2. Edvin Fliser: *Še eno rundo daj točajka* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: http://www.youtube.com/watch?v=_n6kt1IpRi8 [uporabljeno 18.1.2013].
3. Domen Kumer: *Nea mi govori* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://www.youtube.com/watch?v=mPZaX8e-kmw> [uporabljeno 18.1.2013]
4. Mariborčani: *Himna Maribora* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: http://www.youtube.com/watch?v=qbU6oJIK948&feature=player_embedded [uporabljeno 18.1.2013]
5. Mariborčani: *Himna Maribora* (besedilo pesmi) [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://skladbadneva.blog.siol.net/2008/01/10/mariborceni-himna-maribora-videospot/> [uporabljeno 18.1.2011]
6. Emkej: *Višja srednja ft. Rockheads* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://www.youtube.com/watch?v=Zs-xx2bbMk0> [uporabljeno 18.1.2013]
7. Domen Kumer [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu <http://24ur.com/ekskluziv/glasba/domen-kumer-jodla-in-vriska.html> [uporabljeno 18.1.2013]
8. *Lepo je biti sosed* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://www.youtube.com/watch?v=6BqpWlc5n5E&feature=related> [uporabljeno 28.1.2013]
9. *Naša mala klinika* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://www.youtube.com/watch?v=ydCfQ1xw1AA&feature=related> [uporabljeno 13.1.2013]
10. *Tv dober dan* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://www.youtube.com/watch?v=IJRbEcjOKqQ&feature=related> [uporabljeno 11.1.2013]
11. *Tv dober dan* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://www.youtube.com/watch?v=uHrRUNQcOUc&feature=related> [uporabljeno 11.1.2013]
12. *Tv dober dan (Izidor)* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://www.youtube.com/watch?v=V2Lz3q5kTfU&feature=related> [uporabljeno 11.1.2013]
13. *Tv dober dan (Izi pokaže kako se pije)* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://www.youtube.com/watch?v=U88RkaD3n5Q&feature=related> [uporabljeno 18.1.2013]
14. Televizijske družine [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: http://www.dnevnik.si/objektiv/vec_vsebin/1042485307 [uporabljeno 18.1.2013]

15. *Trafika (prvi del)* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.youtube.com/watch?v=sfh1tkNKzOU>
[uporabljeno 18.1.2013]
16. *Trafika (drugi del)* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.youtube.com/watch?v=3uD34sHCWSs&feature=related> [uporabljeno
18.1.2013]
17. *Trafika (tretji del)* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.youtube.com/watch?v=FLcYdPYcjtc&feature=related> [uporabljeno
18.1.2013]
18. Tadej Toš: *Petra Alonso* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.youtube.com/watch?v=uKvqBgW1Ztw> [uporabljeno 18.1.2013]
19. Tadej Toš: *Varna hiša* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.youtube.com/watch?v=NFG6H1gWBVQ&feature=related>
[uporabljeno 18.1.2013]
20. Zmago Batina: *O dragi vozovnici na Pohorje* [elektronski vir]. Dostopno na URL
naslovu: http://www.youtube.com/watch?v=PS5wKpg5_AI[uporabljeno 18.1.2013]
21. Martina Ipša: *Tržnica Maribor 2011* [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.youtube.com/watch?v=Vg2NqK7-UFg&feature=related>
[uporabljeno: 18.1.2013]
22. Tadej Toš o štajerščini [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://web.vecer.com/portali/vecer/v1/default.asp?kaj=3&id=2010040205527763>
[uporabljeno 30.1.2013]
23. Toporišič, J. (2000): Slovenska slovnica, Maribor, Založba Obzorja.
24. Zorko, Z. (2002): Mariborski pogovorni jezik. *Studia Historia Slovenica*, 2 (1), 127-150.
25. Glažar, B. (2010): Besedje v mariborščini, diplomsko delo, filozofska fakulteta

5.1 VIRI FOTOGRAFIJ

Slika 1: Sestra Franja [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.shrani.si/f/1a/10h/2HtE6oHB/3/sestrafanja.jpg> [uporabljeno: 18.1.2013].

Slika 2: Matjaž Javšnik [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.shrani.si/f/2g/3X/EGFk8JO/matjazjavnsnik-001-498x33.jpg> [uporabljeno:
11.1.2013]

Slika 3: Mali pišček [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
http://www.partymax.si/upload/galerija_filmi/25/Mali_piscek_galerija_1.jpg [uporabljeno:
28.1.2013]

Slika 4: Wall-e [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://www.kolosej.si/filmi/film/wall-e/> [uporabljeno: 20.1.2013]

Slika 5: Ratatouille [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://images1.fanpop.com/images/photos/1800000/Ratatouille-Production-Stills-ratatouille-1847030-1498-2560.jpg> [uporabljeno: 28.1.2013]

Slika 6: Tadej Toš [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu: <http://twitter.com/Tadejtos>
[uporabljeno: 28.1.2013]

Slika 7: Martina Ipša [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
http://www.siol.net/trendi/trendi_plus/2009/02/intervju_martina_ipsa.aspx
[uporabljeno: 12.1.2013]

Slika 8: Mi2 [elektronski vir]. Dostopno na URL naslovu:
<http://media.poslusaj.net/2010/10/MI2.jpg> [uporabljeno: 11.1.2013]

6. Priloge

Priloga 1: Zvočni zapisi

1. Reporter Milan - Novi semaforji

[dostopno na: <http://www.youtube.com/watch?v=Oy4Up2SMQTw>, uporabljeno: 18.1.2013]

Reporter Milan (v nadaljevanju RM) : Dame in gospodje, Reporter Milan sem ponovno na sledi resnice, ta trenutek na mariborski mestni občini in sicer pri direktoratu za mestni promet in vodja gospod Fekonja je tukaj ob meni. Gospod Fekonja, dober dan.

Fekonja: Lep pozdrav.

RM: Tematika je seveda jasna, ti novi semaforji v našem mestu res da so zastareli ampak zdaj bodo to ne semaforji, ampak lahko rečemo kær policaji, kajti ti bodo kontrolirali promet, povprečno hitrost, če si prehitro peljal, če si čez napačno barvo. Se pravi rumeno bog ne daj rdečo peljal in vse ostalo. In iz tega se seveda napaja tudi najemnik, ki bo kær nekaj denarja vložil v obnovo.

Fekonja: Tak kot ste rekli, naši semafori so f katastrofalnem stanju, to ja več nič ne dela. To je fse gotovo. In mi smo zaj v tej vsesplošni svetovni krizi uspeli najt nekoga, enega investitora, ki bo osndvajst milijonov evrov vložo v ta projekt, ker glejte opčina tega dnara nima. Vi lahko zaj nas tu na križ pribijete, mi tega dnara niamo. In dan danes najt nekoga takega je že uspeh. In ti semaforji bodo pač tak kot ste rekli, to bo »haj tek« če se lahko tak izrazim in hvalabogu, ta naš investitor je pripravljen iz tega procenta ko bomo pač kaznovali mi voznike se nekak se nekak delno otplačevat. Dandanes kaj takega je težko najt. Vbistvu hvala njim ne.

RM: torej če prav razumem bo potem mestno redarstvo analiziralo fse te podatke, pošiljalo ven kazni pregrešnikom in nato se bo 40 odstotkov tega denarja nakazalo investitorju.

Fekonja: Točno tak! In nam še vedno šejeset ostane pa nič nismo vložli. Ni to enkratno?

RM: Ja, čudovito res gospod Fekonja..

Gospod (prekine): Dobr dan.

Fekonja: Samo malo gospod, sestanek mam.

gospod: Prejšni tedn sn že celi tedn vas čako, Fekonja ne.

Fekonja: Ja pa tu mam...

gospod: Jas sn za.. ta krožišča bi v najem vzel kaj so ot štuka pa do gor do Radvanja. 5 komadov.

Fekonja: Koga?

gospod: krožišča bi vzel v najem.

Fekonja: Kak.. pa kaj..

gospod: če sn vam list že poslau, Fekonja za krožišča ne.

Fekonja: vreau je gospod, dajte.. intervju mam tu.

gospod: 5 krožišč bi vzel v najem.

Fekonja: pa ne morte vi v najem jemat krožišča..

gospod: kaj ne, se pa sn pravna oseba. Krožišča bom vzel v najem, 5 komadov. Jurja, to je 5 jurjov vam dam na mesec. Se tak rajite dnar. Se neote mogli EPK pa nič. 5 jurjov. To je 60

jurjov na leto.

Fekonja: ja pa ne gre to tak lahko. Ne morem jas kr vam dat krožišča v najem.

gospod: se pa če ste dali semafore v najem kak te nea morte dat krožišča v najem.

Fekonja: to je nekaj druga, to je..

gospod: isto je! Ja om tui tam fspostavo elektroniko fso, pač zaj zaenkrat niam dnara za kamere pol bo varno mesto, ampak bom mel enga študenta f sredini ko bo snemo. Se bo f krogu suko na takem podestu pa bo snemo gdo gre prek pune. Ker na krožišču je dost nesreč ne. In bom jaz pol njim pošiljo kazni tak da bi to samo

Fekonja: pa vi ja nimate koncesije za kaj takega.

gospod: niam, mam pa vredi ekipo ljudi ko bo od vrat do vrat hodla. To dajte vi v najem meni.

Fekonja: Ja pa ne morn jaz vam dat krožišč v najem, kaj ste zmešani.

gospod: ja zakaj pa ste te njim dali fse semafore v najem. Kaj je s tabo, kaj te fsekam enkrat?

Fekonja: Doro, kak se obnašate vi, halo.

gospod: 5 krožišč mi napiši tam, da neoš mel problemof.

Fekonja: pa ne morem jaz vam 5 krožišč dat.

RM: hvala lepa dame in gospodje. Do naslednjič ne pozabite, resnica ni plenica pa vendar marsikomu smrdi.

Priloga 2: BESEDILA PESMI

Besedilo pesmi 1: Nea mi govori (Domen Kumer)

[Dostopno na: <http://www.youtube.com/watch?v=mPZaX8e-kmw>, uporabljeno: 29.1.2013]

Besedilo:

*Ti moj lepi Maribor
nate jas sem čisto nor,
tu se dobro mi godi,
tu smo vsi prijatelji*

Ko zvečer grem malo ven,

*ga preveč popit ne smem
ker to vince štajersko
vseka v glavo mi hudo*

*Nea mi govori ka si nor,
nea šinfaj mi čez Maribor
tla pod nogami se majajo,
pa kaj zato.*

*Nea pametuj prijatl zdaj,
nea se špartiraj kr priznaj
ni dežele je čez štajersko,
Bolj ko jutro bliža se,
bol sam sebi smilim se,
ko promili rasejo,
čustva me prevzamejo,
kelnarci se izpovem ker razume moj problem,
sej bi k moji šau domu, a kaj če je tak lepo tu.*

Besedilo pesmi 2: Himna Maribora (Mariborčani)

[Dostopno na: <http://skladbadneva.blog.siol.net>, uporabljeno: 29.1.2013]

*Vsa tota leta, so nas tukli dol.
Nam vničili celi Maribor.
Zdaj pa res, zadosti tega je
mi ne gremo tak več dalje se.
Naprej Maribor, naprej Maribor!!!
Čuj ti Tona, čuj ti Franca.
Kaj še čakata oba.
Pa ti Joža in ti Ančka
spomnite se majstra našega.
On ni čako in ne gleda,
kaj se jutri zgodlo bo.
Maribor je tak naredo nam,
Štajersko Slovenijo.
Maribor je tak naredo nam,
Štajersko Slovenijo.
Kdor toto mesto res rad ma
naj vse od sebe da.
Da našo mesto Maribor
bo spet metropola.
Saj mi živimo vsak dan tu,
nardimo kaj se da.
Ki na celem svetu je še kraj,
ko tu pri nas doma.
Ki na celem svetu je še kraj,
ko tu pri nas doma.
Naprej Maribor, naprej Maribor!!!
Mi smo prvi in bomo prvi.
Samo skup zaj stopimo.
V deželi naši, če smo pravi.
Jasno je, da zmagamo.
Maribor!!!!
Kdor pa noče da bo znami,
nas od zadi gleda bo.
Mi pa bomo srečni šli naprej,
saj Maribor res ljubimo.
Mi pa bomo srečni šli naprej,
ker toti Maribor ljubimo..
(2x)
Kdor toto mesto res rad ma,
naj vse od sebe da.
Maribor!!!
Da našo mesto Maribor
bo spet metropola.
Saj mi živimo vsak dan tu
nardimo kaj se da.
Ki na celem svetu je še kraj,
ko tu pri nas doma.
Ki na celem svetu je še kraj,
kot tu pri nas doma.*

Besedilo pesmi 3: Emkej – Višja srednja

[Dostopno na: <http://www.youtube.com/watch?v=Zs-xx2bbMk0>, uporabljeno: 29.1.2013].

*Učim samo življenske šole se,
učim za sebe, za tebe ne.
In ko enkrat bo konec sveta,
le moja sreča ne ocena ne velja.*

1. Kitica: slovenščina

*Nikol nisem maral preveč Cankarjevega dela,
zato me slavistka tui nikol ni glih rada mela.
Pa je večkrat sošolka sama v klopi sedela,
kr sem raje kot o pijančkih poslušo jaja.
Kaj ce mi sklanjanje in spreganje,
če morn prenašat kreganje, ker premalo tega in tega pa tega je
pošteni pa propadejo kot Vega je, to bega me.
Spis ena, test dva - in pol naj javim se,
popravim vse za knjigo spravim se pa daj ne gnjavi me!
Napiši zadostno, da te neom focno,
ocena dva, a pubec zna artikulirat za dva.
Boli me kurac, če ni super uspela matura,
tu je gneča, gužva, pivo, pir lahko razumel to bi.
Nea guši kak lapam Pero, najdi si hobi.
Folk se vedno kima, ko se sleng rima.
Materni jezik mi ni slovenščina, ampak štajerščina.*

2.kitica: FIZIKA

*Absoultno vsak dela napake ko je živ ne
Samo so te odvisno od primera (torej) relativne
Pa se špana in pumpa za vedno večji volumen
Ko postane vroče za gusti pa spizdiš ko truman
Tak da povej zakaj hočeš gor na vrh piramide
Če veš da vse kar gre gor - vedno dol pride
Kdor visoko leta nizko pade
Ko popustiš vse propade
Lahko lažeš kradeš a ne morš proti zakonom narave
Pa privlači ko magnetno polje drolje okolje
Kjer vsega razn ljubezni dovol je
Jaz mam visoke cile neki na gladini
Drugega sveta lepo na laganini
Fičo je mali avto pa se ne mudi mi
Se ne silim ker se prehitro vse zgodi mi
Sa se umirim ko sem spomnim zakon o vztrajnosti
Newton pravi mi da akciji sledi reakcija - bajno ni*

3.kitica: matematika

*Matematiko smo zadnje ure vedno špricali
pa še zaj nevem kak se rastavi $a + b$ na 3
vem pa kako sinus funkcijo dobi
ko se raztala skala mi mala ko tange(n)spusti se
ko rišem popestri vse - se pa ne - se
vplest vse ker zrcaljenja vsak ne prene - se
veda podobni ko trikotniki smo si
pero miki v papirčkih skritih švinglci
sao nikol nisl dobo oceno ki sn jo hoto
po liniji najmanjšega odpora lovo asimptoto
riso križce v grafe na blef ko da špilam loto
nikol trofo tocke prave ocene pa športne stave
1,2,2,1,2 koraka naša četica
kdo nima naloge - kocjan? plus dva minusa
conclusion uspeh ružn
glavno da se nea zmotim ko preračunam kolko si mi se dužn*

Besedilo pesmi 4: Edvin Fliser – Še eno rundo daj točajka

[Dostopno na: <http://besedila.es/edvin-fliser-se-eno-rundo-daj-točajka>, uporabljeno: 29.1.2013].

*Bli so divji cajti
Ko se nam je drava lepa zdela
Ko noben ni verjel še da bi nam lahko sanje vzela
In bli so taki cajti
Da bi še pohorje prestavo*

*Prijatli tistim cajtom rad bi zdaj nazdravo
Še eno rundo daj točajka za družbo staro
Še en liter ,
In daj kitaro
Da nazdravimo da zapojemo
Da se spomnimo in da pozabimo
Nazdravje*

*A zdaj so taki cajti ko vsak po svoje mislit je začel
Čez noč smo vsi spoznali da druge sanje vsak od nas je mel
Zdaj pa vsak po svoje čez dravo kamne mečemo
In le bol po redko še kako pravo tak vkup rečemo*

*Še eno rundo daj točajka za družbo staro
Še en liter in daj kitaro
Da nazdravimo , da zapojemo
Da se spomnimo in da pozabimo*

*Še eno rundo daj točajka za družbo staro
Še en liter in daj kitaro
Da se nazdravimo da zapojemo
Da se spomnimo in da pozabimo.*

Besedilo pesmi 5: Mi2-Ko bil sn še mali pizdun

[Dostopno na: <http://www.justsomelyrics.com/490199/Mi2-Ko-bil-sn-%C5%A1e-mali-pizdun-Lyrics>, uporabljeno: 28.1.2013].

BESEDILO:

*Ko bil sn še mali pizdun
ko pameti nisl mel še nobene
da s kamenjem po gasi sn šajbe razbijal
v čistih hlačah po njivi sn letal
in sosedom črešnje sn žr.*

*Ko bil sn še mali pizdun
ko pameti nisl mel še nobene
da s kamenjem po gasi sn šajbe razbijal
v čistih hlačah po njivi sn roval
in sosedom črešnje sn žr.*

*Ko bil sn še mali pizdun
ko pameti nisl mel še nobene
da s kamenjem po gasi sn šajbe razbijal
v beli srajci po dreki sem brožal
faruške črejšje sem žr.*

*In danes mi rečejo mati:
"Hej, butl stari
pa ka si do zdaj si v življenji ustvaril
če ne bi blo mene, za grabo bi spal
in hrastovo lubje bi žr!"*

*In danes mi rečejo mati:
"Hej, tele staro
pa ka si do zdaj si v življenji ustvaril
če ne bi blo mene, za grabo bi spal
in hrastovo lubje bi žr!"*

Priloga 3: Primeri vsakdanjih pogovorov (besedila)

1. Pogovor sošolcev med malico:

*A: Alo daj, kaj mi date toto enkico?
(v ozadju) Se ustavljamo na Poljskem.
(v ozadju) Ja, sej mi se tud ustavljamo.
Kaj niste dobli pudinga?
Ne, če ji ni hotla zamenjat.*

2. Pogovor z družinskim članom:

*A: Kam greš zaj?
B: V gledališče grem, čuj.
A: Kaj pa greta glejat?
B: Dobla sma neke karte, tam je nekdo kupo, pa grema gledat toto predstavo Ženska, ki sem ji bral.
A: Aja, no dobro. Fajn se mejta ne.
B: Ajde, adijo té.*

3. Pogovor z vrstnikom 1:

*ALO STARA DAJ MI NEKO WODKO
Čuj, ti raje napiši vse kaj ste včeraj delali.
Prišli smo v Piranjo in nismo mogli čakati na ostale ne. Pa smo kr naročili tekile, pol pa smo pili, pa je prišla še ostala ekipa ne, pol pa še naslednjih 100 tekil.
Hahaha. In kaki je bil konec?
PORAZEN. Skoraj sem bruhala. Sao nisem.*

4. Pogovor z vrstnikom 2:

*Kaj delaš?
Nič pametnega, sao sedim tu pa nič nea delam. Prej sn bil malo okoli pa to, sao niam idej več kaj.
Jaz tui ne, čuj. Če celi cajt tu sao gnolim pa se smilim sama sebi.
Ka pa te?
Če morn za šolo delat, pa ne morem it bek od dela, ker ga je tolko.
Sej pa te še nisi četrti letnik, kaj jamraš.
Ja pa sn drugi kaj pol! Isto je dost dela.*

5. Pogovor z vrstnikom 3:

A: ful lepa pesem je to, pač lepo besedilo ma totalno doro

B: ja meni je tuji vreji

A: svaka čast da si to našo ne

B: hehe, valda , pa si čula da je zaj rodila

A: ja , a za malega že zaj pravijo da bo fuzbaler haha

B: valda, po fotru ne

A: si vidla ovo sliko na netu , ko ma neke male šuhe od barce kr obute pa njegovo ime je gor napisano

B: ne nisl, daj sendaj